

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту і маркетингу

Кваліфікаційна робота магістра

**на тему: «ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В
ОРГАНІЗАЦІЇ»**

(на прикладі ЗВО Київський національний лінгвістичний університет)

Допущено до захисту
«__» _____ року

Студентка групи М01-21з
факультету туризму, бізнесу і психології
освітньо-професійної програми
Управління та адміністрування бізнес-
процесами
за спеціальністю 073 Менеджмент
Даниленко Анни Миколаївни

Завідувач кафедри
Менеджменту і маркетингу

_____ Тарасюк М. В.
(підпис)

Науковий керівник: кандидат економічних
наук, доцент Решетник Н. І.

Національна шкала
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС

Зміст

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В ОРГАНІЗАЦІЇ.....	7
1.1. Сутність публічних закупівель їх види та механізм	7
1.2. Законодавче регулювання публічних закупівель в організації.	26
1.3. Сучасна методика аналізу та оцінки ефективності економічного механізму публічних закупівель.	31
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ У ЗВО КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ	35
2.1. Загальна характеристика організаційно-економічної діяльності ЗВО Київський національний лінгвістичний університет	35
2.2. Планування, організація та здійснення публічних закупівель у ЗВО Київський національний лінгвістичний університет	44
2.3. Оцінка ефективності застосування механізму публічних закупівель у ЗВО КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ	55
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ У ЗВО КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ	58
3.1. Заходи, щодо підвищення ефективності публічних закупівель в КНЛУ.	58
3.2. Економічне обґрунтування запропонованих заходів.	62
ВИСНОВКИ	65
РЕЗЮМЕ.....	68
RESUME	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	72

ВСТУП

Сфера державних закупівель до 2016 року в Україні була не публічною та закритою. Інформацію про тендери друкувало ДП “Зовнішторгвидав” в газеті “Вісник державних закупівель” тиражем у кілька сотень примірників. Тираж газети викупували зацікавлені особи, а пропозиції на торги можна було подати лише в паперовому вигляді. Звісно ж, багато з пропозиції “губилося” по дорозі до адресата.

Під час Революції Гідності команда волонтерів поставила собі за мету реформувати сектор закупівель та зробити його прозорим. Назва Prozorro народилась у коментарях на Facebook. А сама електронна система закупівель була розроблена без жодної копійки державних коштів завдяки співпраці громадської організації Transparency International Ukraine, приватних електронних майданчиків, ІТ-компанії Quintagroup та Міністерства економіки.

У 2016 році Quintagroup передала систему Prozorro державному підприємству “Прозоро”, яке було створено на базі ДП “Зовнішторгвидав”.

З 1 квітня 2016 року система Prozorro стала обов'язковою для центральних органів влади та монополістів, а з 1 серпня 2016 року — для решти публічних замовників. Сфера публічних закупівель регулюється Законом України “Про публічні закупівлі”, а головним полісімейкером у цій сфері є Департамент сфери публічних закупівель, який входить до Мінекономіки. ДП “Прозоро” разом з електронною системою Prozorro на 100% належать державі Україна та підпорядковуються Кабміну. [1]

Актуальність теми полягає у важливості розуміння процесу проведення і укладення торгів через майданчики та подальшого оприлюднення документів у Prozorro. Дана система відповідає своїй назві, тобто є абсолютно прозорою і кожен може дивитись які торги проводяться і оцінювати їх важливість та актуальність на даний момент та для даної компанії, що проводить тендер. За допомогою моніторингу тендерів можна досліджувати потреби різних компаній.

Метою кваліфікаційної роботи є висвітлення сутності механізму публічних закупівель в організації та розробка заходів економічного механізму публічних закупівель в організації (на прикладі КНЛУ).

Виходячи з поставленої мети, в дослідженні було поставлено і вирішено наступні завдання:

- визначити сутність публічних закупівель, їх види та механізм;
- розглянути законодавче регулювання публічних закупівель в організації.
- ознайомитися з сучасною методикою аналізу та оцінки ефективності економічного механізму публічних закупівель.
- Проаналізувати систему публічних закупівель у ЗВО Київський національний лінгвістичний університет.
- Дослідити механізм планування, організації та здійснення публічних закупівель у ЗВО
- Запропонувати заходи щодо підвищення ефективності публічних закупівель у КНЛУ.

Об'єкт дослідження: публічні закупівлі, які здійснюються в Україні з метою запобігання проявів корупції та активного розвитку конкурентного середовища

Предмет дослідження: економічний механізм публічних закупівель в організації (на прикладі Київського національного лінгвістичного університету)

Емпіричною (експериментальною) базою дослідження – є ЗВО Київський національний лінгвістичний університет.

Методи дослідження: У процесі виконання кваліфікаційної роботи використовувався комплекс загально наукових та економічних методів та інструментів, а саме: спостереження і узагальнення, аналіз і синтез, індукція та дедукція, конкретизація, метод порівняння та моделювання, метод статистичних досліджень, моделювання, економічного та графічного аналізу.

Зокрема, метод спостереження, використаний при дослідженні публічних закупівель в КНЛУ. Метод аналізу і синтезу використовувався для

деталізації об'єкта дослідження. Метод порівняння надав можливість дослідити теоретичну сутність базових категорій теми кваліфікаційної роботи. Метод статистичних досліджень та економічного аналізу використано в процесі надання загальної характеристики організаційно-економічної діяльності КНЛУ та дослідженні ефективності механізму публічних закупівель в організації, Висновки щодо економічного механізму публічних закупівель, а також загальні висновки були отримані за допомогою методу узагальнення та методу наукового аналізу. Графічний метод було використано для наочного подання результатів теоретичних і практичних досліджень.

Практична значущість полягає у розробці заходів щодо оптимізації економічного механізму публічних закупівель в КНЛУ, які сприятимуть підвищенню ефективності діяльності КНЛУ щодо забезпечення публічних закупівель.

Апробація результатів роботи: тези на тему «Особливості проведення публічних закупівель на період дії воєнного стану в Україні» опубліковані за результатами III-й Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта».

За інформаційну базу дослідження було взято матеріали наукових статей, первинні документи, бухгалтерська звітність та звітність уповноважених осіб які безпосередньо здійснюють публічні закупівлі в Університеті.

Питання процесу здійснення публічних закупівель, їх актуальність та визначення їх змісту цікавить як закордонних так і вітчизняних науковців та практиків. Дане питання досліджували І. В. Влялько, А. О. Олефір, Н. Б. Ткаченко, О. Г. Турченко, Ю. В. Фалко, О. О. Кристенко, Г. М. Колісник, Ю. І. Жук, О. М. Вінник, О. П. Шатковський та ін.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, основної частини (три розділи), висновків, резюме (українською та англійською мовами), списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 74 сторінок друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В ОРГАНІЗАЦІЇ

1.1. Сутність публічних закупівель їх види та механізм

Україна є відкритою для нових бізнес-ідей, стартапів, молодих підприємців та новостворених компаній, прикладом є Український фонд стартапів та безліч програм таких як менторська програма Empowering Future Entrepreneurial Ukraine спільного проєкту Ukrainian Future, бізнес-інкубатору МАН, представників стартап-екосистеми Фінляндії та Естонії прийом заявок до згаданої програми тривав до 21 травня 2022 року. Завдяки таким можливостям на українському ринку з'являється все більше конкурентів і як результат менше монополістів.

Формування ринку послуг перебувало і перебуває у центрі уваги багатьох науковців. Згідно з визначенням, яке використовує Державний комітет статистики України, «послуги – це діяльність суб'єктів, що не набуває матеріально-речової форми і задовольняє потреби замовників – особисті, колективні. Вони є результатом різномірної діяльності, що здійснює виробник на замовлення будь-яких споживачів і, як правило, призводить до зміни стану одиниць, які споживають ці послуги [37].

До запровадження системи ProZorro у 2015 році українська влада щороку витратила приблизно 10 млрд. євро на державні закупівлі, але за різними підрахунками, близько 20% цієї суми безслідно зникали через корупцію та неефективний менеджмент. Система ProZorro дозволила тримати всю інформацію про закупівлі у відкритому вигляді. Сьогодні будь-який громадянин України, а не лише учасник тендерів, може слідкувати за чесністю державних закупівель [51, с. 97].

Майданчик ProZorro був створений не тільки для оприлюднення звітів про проведення закупівлі, договорів та додатків до нього а й для проведення процедури конкурентних переговорів, відкритих торгів, відкритих торгів з публікацією англійською мовою, спрощеної процедури закупівлі,

переговорної а також застосування каталогу Proorro Merket що дозволяє багатьом учасникам брати участь у торгах, аукціонах та в подальшому надавати свої послуги/роботи/товари замовнику. Така процедура закупівель також дозволяє ефективніше використовувати кошти.

Відповідно до ч.1 ст.153 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (далі – УАЄС) Україна зобов'язалася забезпечити поступове приведення чинного та майбутнього законодавства у сфері публічних закупівель у відповідність до acquis ЄС у сфері публічних закупівель [35, 36].

Франческо Гарден вважає що, саме електронні закупівлі можуть призвести до позитивного впливу та ефективного результату конкурентоспроможності та прозорості даної сфери. Введення електронних закупівель у державному секторі – це далеко не просто технологічне питання; це масштабні зусилля з боку усіх учасників процесу для створення більш ефективної культури закупівель [31, с. 215-242].

«Закупівля – це сукупність практичних методів та прийомів, що допомагають максимально забезпечити інтереси замовника при проведенні закупівельної кампанії з допомогою конкурсних торгів. У даному випадку необхідно ототожнювати інтереси замовника та інтереси держави у зв'язку з тим, що замовник діє передусім в інтересах держави та/або для задоволення потреб суспільства, окремої соціальної групи чи відповідної територіальної громади» [20, с. 83-84].

Терміни «публічні закупівлі» та «державні закупівлі» є близькими та використовуються як в юридичній, так і в економічній науці. «В Україні ці два терміни зазвичай використовують як синоніми» [21, с. 129]. Ключовим аспектом публічних закупівель є дотримання конкуренції, оскільки різноманітні змови між учасниками можуть призвести до недобросовісної конкуренції щодо інших учасників аукціонів [28, с. 26-31]

Публічні закупівлі вважаються інструментом, що посилює звітність та прозорість у сфері публічного управління та адміністрування, понижує рівень

корупції під час здійснення закупівель та поліпшує бізнес клімат в державі [50].

Так, Ю.О. Голуб зазначає, що поняття «державні закупівлі» є результатом поєднання двох понять, де друге вказує безпосередньо на процес – закупівля, а перше – на суб'єкт його здійснення – держава [22, с. 55].

Перш ніж більш детально описувати вище згадані процедури та їх переваги чи недоліки, необхідно дослідити сутність поняття «публічні закупівлі», розкрити погляди вітчизняних та зарубіжних науковців що наведені у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1.

Сутність поняття «механізм публічних закупівель»

№	Джерело	Механізм публічних закупівель -
1.	Критенко О. О.	інструмент, що дозволяє державі здійснювати належним чином свої функції, паралельно впливаючи на економічні відносини і створюючи сприятливі умови для розвитку певних галузей економіки [13]
2.	Науменко С. М.	система замовлення державними органами товарів (робіт, послуг) необхідних для повноцінної реалізації програм розвитку та економічного зростання держави, за завчасно оголошеними умовами конкурсу, які передбачають виконання визначених умов на принципах добросовісної конкуренції серед учасників торгів з метою забезпечення ефективності та максимальної економії грошових коштів для їх замовника
3.	Закон України «Про публічні закупівлі»	придбання замовником товарів, робіт і послуг у порядку, встановленому цим Законом
4.	Міняйло О. І.	безперервний процес, що спрямований не лише на ефективне й раціональне використання коштів, але й на створення конкурентного середовища
5.	Кембриджський словник	купівля товарів і послуг державними організаціями: Існують суворі правила державних закупівель. [14]
6.	Олефір А. О.	придбання (у тому числі в порядку централізованої закупівлі) на конкурентній основі замовником товарів, робіт і послуг, відповідно до річного плану закупівель, за державні кошти, у порядку, встановленому законом, з метою задоволення суспільних потреб у визначених ресурсах і забезпечення розв'язання інших завдань державної соціально-економічної політики [24, с. 203].
7.	Фалко Ю.	регламентована законодавством діяльність держави з придбання товарів, робіт і послуг із найбільшою ефективністю та найменшими витратами з метою забезпечення діяльності держави, а також здійснення

		впливу на розвиток приватного сектору національної економіки і виконання соціально значущих функцій [26, с. 136]
8.	Петруненко Я.	це ринкова операція, що залишає за ринком процес «прийняття рішень», максимально використовуючи перевагу конкуренції між усіма заінтересованими постачальниками товарів або послуг на ринок» [23, с. 111-112].
9.	Оврамець Ю.	є правовим механізмом, який дає змогу державі обрати суб'єктів господарювання, які виконують державне замовлення на найбільш вигідних ринкових умовах [25, с. 187].

Аналізуючи ці визначення, найбільш повним та влучним, є визначення Міняйло О. І. так як головною метою здійснення закупівель через систему Prozorro є економія коштів за рахунок аукціонів та конкурентне середовище. Електронна система закупівель також полегшує пошук постачальників так як вони самі за бажанням заходять на тендер і пропонують свою комерційну пропозицію а замовник лише приймає рішення щодо переможця.

Сфера державних закупівель, на думку Ф. Снайдера, дуже контроверсійна і спірна поміж інших сфер права. Це пов'язано, по-перше, з рівнем, на якому приймаються рішення стосовно державних закупівель, – наднаціональним або національним, формою закріплення таких рішень – регламенти, директиви або рекомендації та їх втілення у життя. По-друге, вплив держави на економіку може опосередковано, через державні закупівлі, породжувати явище протекціонізму [33]

Окремі зарубіжні науковці, зокрема Дж. Ходжсон, державні закупівлі послуг розглядають як складову ринку державних замовлень у формі —організованого та інституціоналізованого обміну» послугами, до того ж обмін охоплює контрактні угоди та зміну прав власності в процесі отримання послуг, а ринок складається з інститутів і механізмів, що забезпечують даному виду діяльності певну структуру, організацію та легітимність [38, с. 56].

В англійських країнах для позначення механізму закупівель використовується термін procurement, який нині використовується в

міжнародній практиці. Procurement визначається як сукупність практичних методів і прийомів, що дозволяють максимально забезпечити інтереси замовника під час проведення закупівельної кампанії за допомогою конкурсних торгів [27, с. 8].

Більш розгорнуте визначення прок'юременту надає український вчений В. Смиричинський: прок'юремент – конкурентна система закупівлі продукції в ринковій економіці, що базується на принципах гласності проведення торгів, справедливості товарного обміну, економічності, ефективності та підзвітності обмінних операцій, обов'язковості виконання контрактних умов [40].

Розглянемо сутність категорії «економічний механізм». Слід зазначити, що цій категорії приділялося менше уваги, чим категорії «фінансовий механізм». Під економічним механізмом розглядається сукупність організаційних структур і конкретних форм і методів управління, а також правових норм, за допомогою яких реалізують економічні закони, здійснюється процес відтворення [43]. Існують інші погляди на сутність економічного механізму, який визначається як теоретична база, що визначає властивості, загальні для різних явищ, форм, засобів чи методів, також як і приховані принципи руху, зв'язки і внутрішні залежності [44, 45]. Заслужовує на увагу визначення економічного механізму наданого Т.Л. Мостенською, який найбільш точно характеризує сутність фінансово-економічного механізму ринку конкурентоспроможних державних закупівель. Вона визначає, що «економічний механізм – це механізм поєднання дії державного регулювання та ринкового механізму саморегуляції з метою досягнення поставлених цілей; це механізм реалізації економічної політики держави, який за допомогою використання державних важелів регулювання спрямовує дію ринкових законів у необхідному для держави напрямі» [46].

Досліджуючи зарубіжний досвід регулювання публічних закупівель, варто передусім зазначити, що одним із завдань сучасної реформи у сфері державної регуляторної політики в Україні являється проведення дерегуляції найбільш ефективним способом, внаслідок чого у державі будуть

створені комфортні стабільні умови для сталого розвитку усіх форм підприємництва та інших видів господарської діяльності, формування вільної ринкової економіки. У той же час, обрання оптимальної моделі дерегуляції дозволить уникнути свавілля з боку бізнесу, порушення прав споживачів, недобросовісної конкуренції тощо. У науковій літературі з цього приводу зазначається, що найбільш відомою вважається модель проведення регуляторної реформи, запропонована Скотом Джейкобсом та Цезарем Кордовою, яка передбачає поступовість процесу реалізації регуляторної реформи від започаткування дерегулювання до запровадження регуляторного менеджменту. Зазначена модель відображає ідеальний процес проведення регуляторної реформи, натомість у реальному світі існує багато обмежень щодо застосування даної моделі.

Так, наприклад, частина країн взагалі обмежилися лише запровадженням де-регулювання, інша частина – поліпшенням існуючих регулювань і лише дві країни – Великобританія та США запровадили регуляторний менеджмент [6, с. 55]. Суть регуляторного менеджменту полягає в тому, що держава здійснює опосередкований вплив на різні сфери господарських правовідносин, не втручаючись власне у процес господарювання. При цьому, характерною рисою є формування короткострокової та довгострокової стратегії економічного розвитку країни, на основі яких планується реалізація регуляторної функції держави. Відповідні стратегії обумовлюють весь наступний процес планування та проведення публічних закупівель.

У законодавстві зарубіжних держав, яке регламентує процедуру організації та проведення публічних закупівель, суттєва увага приділяється забезпеченню прозорості та відкритості інформації, попередженню зловживань з боку організаторів, замовників та учасників процедури закупівлі. Застосування саме процедури відкритих торгів дозволяє в найбільшій мірі реалізувати на практиці наведені вище принципи та забезпечити дотримання відповідних вимог всіма учасниками процедури закупівлі.

Так, у США законодавством визначено необхідність проведення політики, яка не допускає виникнення конфлікту інтересів та стимулювати відповідну поведінку працівників, які відповідають за державні замовлення. У цьому контексті, наприклад, забороняється розкриття інформації про заявку на контракт, за винятком випадків, передбачених законодавством, до моменту оголошення про укладення контракту. Ця заборона стосується не лише співробітників федеральних структур США, але й інших учасників процесу організації закупівлі [7, с. 261]. Характерно, що в США, як і у багатьох інших державах, процедура закупівлі проводиться в основному через централізовану електронну систему, втручання в роботу якої вважається правопорушенням.

У Німеччині діє жорстке державне регулювання ціноутворення, метою діяльності державних установ та контролюючих органів є боротьба з демпінгом. При цьому існує офіційна практика ведення «чорних списків» корумпованих фірм, до якого фірма не потрапляє назавжди, існують критерії виключення зі списку; особливо цікаві ситуації, коли фірма, що провинилася, виявляється виробником-монополістом [34, с. 48-51].

Тендер (торги) – це здійснення конкурентного відбору учасників з метою визначення переможця тендеру (торгів) згідно з процедурами (крім процедури закупівлі в одного постачальника) або оголошення покупцем (замовником) конкурсу для продавців (постачальників) із заздалегідь визначеними характеристиками [39].

Організація закупівельної діяльності здійснюється виключно уповноваженою особою, варто зазначити, що до 2022 року окрім уповноваженої особи був тендерний комітет, їх діяльність та різницю пропонуємо розглянути нижче.

Тендерний комітет (ТК) - це службові (посадові) та інші особи замовника, призначені відповідальними за організацію та проведення процедур закупівлі згідно із Законом.

До складу Тендерного комітету входять п'ять або більше службових (посадових) та інших осіб замовника. У разі, якщо кількість службових (посадових) осіб у штаті є меншою, ніж п'ять осіб, до складу комітету мають входити всі службові (посадові) особи замовника.

Тендерний комітет включає в себе:

Голову – призначається наказом або іншим розпорядчим документом керівника замовника. Організовує роботу комітету та несе персональну відповідальність за виконання покладених на комітет функцій.

Заступника голови (за бажанням) – призначається головою тендерного комітету і в разі його відсутності зазвичай виконує обов'язки голови тендерного комітету.

Членів – призначаються наказом або іншим розпорядчим документом керівника замовника.

Секретаря – призначається головою тендерного комітету з-поміж членів тендерного комітету.

Власне діяльність тендерного комітету полягає у наступному:

1. плануванні та визначенні способу проведення та проводить процедури закупівель;
2. публікуванні інформації та звітів про публічні закупівлі;
3. визначенні переможця;
4. складенні звітності та вчиненні інші дії, що передбачені Законом.

Тендерний комітет здійснював виключно такі процедури закупівель, як: відкриті торги, відкриті торги з публікацією англійською мовою та переговорну процедуру закупівлі.

Уповноважена особа/особи (УО) – службова (посадова) чи інша особа, яка є працівником замовника і визначена відповідальною за організацію та проведення процедур закупівлі/ спрощених закупівель згідно з цим Законом

на підставі власного розпорядчого рішення замовника або трудового договору (контракту). [12]

Відповідно до ч. 10 ст. 11 Закону уповноважена особа:

- планує закупівлі та формує річний план закупівель в електронній системі закупівель;
- здійснює вибір процедури закупівлі;
- проводить процедури закупівель/спрощені закупівлі;
- забезпечує рівні умови для всіх учасників, об'єктивний та чесний вибір переможця процедури закупівлі/спрощеної закупівлі;
- забезпечує складання, затвердження та зберігання відповідних документів з питань публічних закупівель, визначених Законом;
- забезпечує оприлюднення в електронній системі закупівель інформації, необхідної для виконання вимог Закону;
- здійснює інші дії, передбачені Законом.

Рішення уповноваженої особи оформлюються протоколом із зазначенням дати прийняття рішення, який підписується уповноваженою особою.

Уповноваженою особою може бути будь-хто зі штатних працівників замовника, у тому числі будь-який член тендерного комітету, голова тендерного комітету, секретар тощо. замовник має право визначити уповноважену особу (осіб) та тендерний комітет (комітети) за умови, що кожен із них буде відповідальним за організацію та проведення конкретних процедур закупівель. Таким чином, члени або голова тендерного комітету можуть бути одночасно уповноваженою особою, за умови, що ця особа не буде визначена відповідальною за організацію та проведення одних і тих самих процедур закупівель.

Не можуть визначатися або призначатися уповноваженими особами посадові особи та представники учасників, члени їхніх сімей, а також народні

депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим та депутати міської, районної у місті, районної, обласної ради.

Існує 6 видів процедур публічних закупівель. У таблиці 1.2. наведено перелік видів та їх значення.

Таблиця 1.2.

Види публічних закупівель

№	Найменування	Вартісні межі
1.	Спрощена закупівля	Від 50 тисяч гривень до 200 тисяч (1 мільйона для замовників в окремих сферах господарювання) гривень у разі закупівлі товарів та послуг та 1,5 (5 для замовників в окремих сферах господарювання) мільйона гривень у разі закупівлі робіт
2.	Відкриті торги	Товари та послуги від 200 тисяч гривень (від 1 мільйона гривень для замовників в окремих сферах господарювання) Роботи від 1,5 мільйонів гривень (від 5 мільйонів гривень для замовників в окремих сферах господарювання)
3.	Відкриті торги з публікацією англійською мовою	Від 133 тисяч євро для товарів та послуг Для робіт від 5 150 тисяч євро
4.	Закупівля без використання електронної системи закупівель	до 50 тисяч гривень
5.	Переговорна процедура	Для товарів і послуг від 200 тис. грн та робіт вартістю від 1,5 млн грн (від 1 млн грн для товарів і послуг, від 5 млн грн для робіт для замовників в окремих сферах господарювання)
6.	Запит ціни пропозицій	Від 50 тисяч гривень до 200 тисяч (1 мільйона для замовників в окремих сферах господарювання) гривень

Пропоную розглянути механізм проведення процедур публічних закупівель за допомогою рисунків наведених нижче.

Механізм спрощеної закупівлі, її процедуру та алгоритм проведення відображено на Рис. 1.1. Після публікації оголошення про проведення спрощеної закупівлі учасники можуть ставити запитання через майданчик або ж надсилати вимогу щодо внесення змін до оголошення або ж при виявленні порушень замовника. При внесенні змін до оголошення замовник оприлюднює нову редакцію оголошення з вказаними виправленнями та

відповідно протоколом уповноваженої особи про прийняття відповідного рішення.

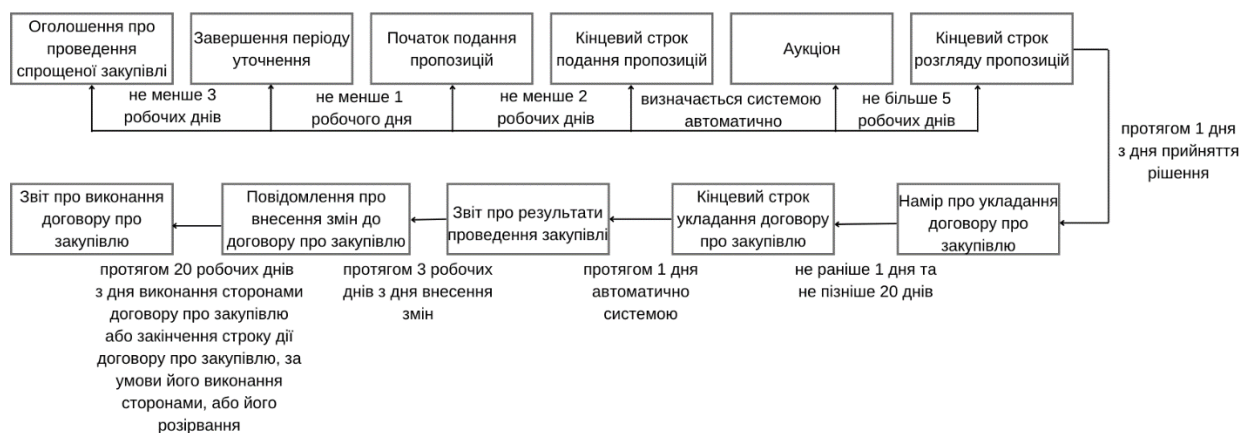

Рис. 1.1. Алгоритм проведення спрощеної процедури закупівлі [17,с.95]

Відповідно до ч. 1 ст. 20 Закону механізм відкритих торгів є основною процедурою закупівлі. Пропозиції на участь у тендері мають право подавати всі зацікавлені особи. Для того щоб торги відбулися потрібно щоб було не менше двох тендерних пропозицій. Якщо буде подано менше двох пропозицій торги матимуть статус таких що не відбулись. Алгоритм проведення відкритих торгів показано на Рис. 1.2. [17, с. 107]

Рис. 1.2. Алгоритм проведення відкритих торгів

У зв'язку з підписанням Угоди про асоціацію з ЄС Україна взяла на себе зобов'язання узгодити законодавство у сфері публічних закупівель з правилами Європейського Союзу. Тобто, починаючи з мінімальних порогових меж, 133 тисяч євро при закупівлі товарів і послуг та 5 150 тисяч євро при закупівлі робіт, зазначених в Угоді, процедури публічних закупівель в Україні мають відбуватись за тими ж правилами, що й закупівлі в ЄС. Алгоритм проведення відкритих торгів з публікацією англійською мовою показано на Рис. 1.3.

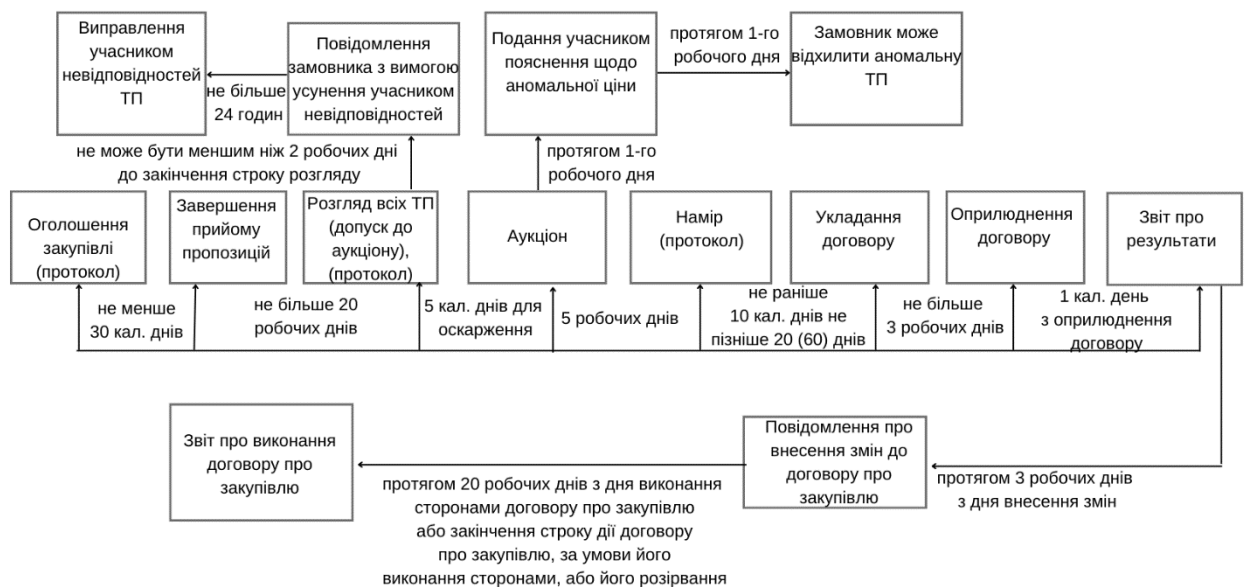

Рис. 1.3. Алгоритм проведення відкритих торгів з публікацією англійською мовою [17, с. 116]

У Таблиці 1.2. вказано що дана процедура здійснюється в межах до 50 тисяч гривень. Договори укладені відповідно до цієї процедури називаються прямими. Звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель, оприлюднюється протягом 3 робочих днів з дня укладення договору про закупівлю (ч. 3 ст. 3 Закону).

Прямий договір, укладений в діапазоні вартісних меж від 0,01 коп. і до 50 тисяч гривень або ж укладений як виняток відповідно до ч. 7 ст. 3 Закону, не є договором про закупівлю в розумінні Закону. Виходячи з цього, Закон не встановлює обов'язку оприлюднювати скановану копію договору під час

оприлюднення в електронній системі закупівель звіту про договір про закупівлю, укладеного без використання електронної системи закупівель.

Відповідно до ч. 1 ст. 40 механізм переговорної процедури закупівлі використовується замовником як виняток і відповідно до якої замовник укладає договір про закупівлю після проведення переговорів щодо ціни та інших умов договору про закупівлю з одним або кількома учасниками процедури закупівлі. Є перелік винятків (див. Додаток 1) коли замовником застосовується переговорна процедура закупівлі. Алгоритм проведення переговорної процедури показано на Рис. 1.4.

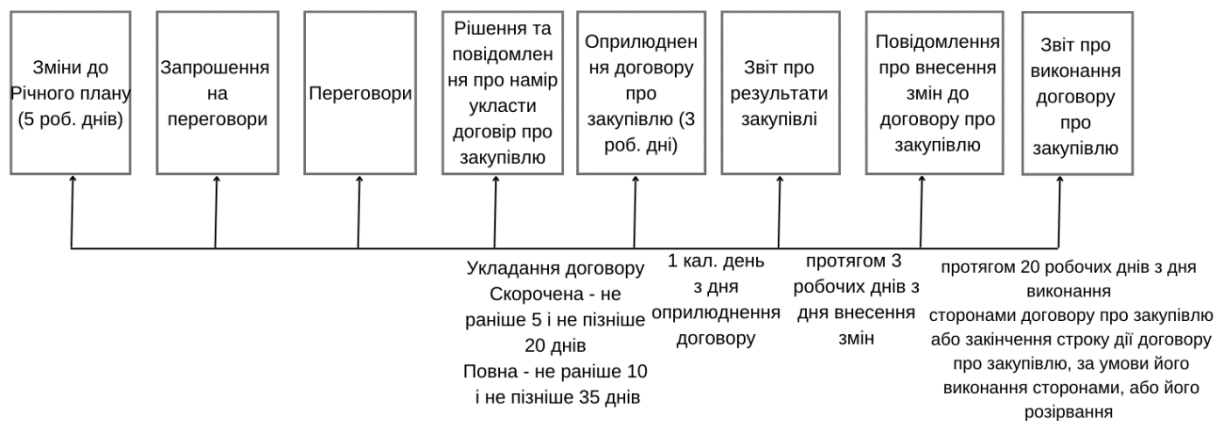

Рис. 1.4. Алгоритм проведення переговорної процедури [17]

Відповідно до пункту 8 частини 1 статті 1 Закону електронний каталог – систематизована база актуальних пропозицій, що формується та супроводжується централізованою закупівельною організацією в електронній системі закупівель та використовується замовником з метою відбору постачальника товару (товарів), вартість якого (яких) є меншою за вартість, що встановлена у пунктах 1 і 2 частини 1 статті 3 Закону, тобто в разі здійснення закупівлі товару, вартість на рік якого дорівнює або перевищує 50 тисяч гривень та є меншою, ніж 200 тисяч гривень, для замовників звичайних, та меншою, ніж 1 мільйон гривень для замовників в окремих сферах господарювання.

Можна зробити висновок що електронний каталог – це аналог інтернет-магазину, у якому замовник може придбати необхідний товар, тільки розроблений для замовників у розумінні Закону. Постачальниками електронного каталогу є компанії, які вже пройшли необхідну кваліфікацію.

Обрання переможця закупівель відбувається не тільки у зв'язку з ціновим критерієм, враховуються і нецінові характеристики. Сюди належить співвідношення якості та вартості предмета закупівлі [28, с. 26-31]. Для забезпечення стабільності стану учасників на тендерах, аукціонах, повинна проходити перевірка потенційних постачальників закупівель. До перевірки належать такі завдання, як:

- перевірка відповідностей заявок в аспекті формальної та технічної складових;
- відповідність заявки за суттю;
- вибір найкращої заявки відповідно до критеріїв;
- розробка рекомендацій для подальшого визначення переможця [29].

Слід зазначити, що замовник повинен зазначити у оголошенні та тендерній документації вимоги щодо надання тендерного забезпечення, його розміру та суми, форми, а також визначити випадки, коли тендерне забезпечення не повертається учаснику [48].

Досліджуючи зарубіжний досвід здійснення державних закупівель, Л. М. Пісьмаченко та О. О. Критенко зазначають, що окрім конкурсних, у багатьох країнах широко використовується позаконкурсна процедура – закупівлі в одного учасника (Швейцарія, Японія, Польща, Молдова). Ця процедура застосовується в таких випадках: екстремальна ситуація, наявність тільки одного учасника, закупівлі предметів, які захищено особливими правами або патентом, закупівлі для досліджень чи розробок або якщо необхідно провести додаткові закупівлі у постачальника, з яким раніше вже було укладено контракт [8, с.69-74]. Законодавством Бразилії дозволяється застосувати іншу, ніж відкриті тендерні торги, процедуру лише в окремих, чітко визначених випадках. Зокрема, в цій державі закупівлі можуть

проводитися шляхом застосування так званої процедури «заздалегідь визначеної вимоги», що є фактично аналогом національної процедури закупівлі «конкурентний діалог». Вона допускається для контрактів на послуги, коли уряд не може визначити точний характер і терміни надання послуги заздалегідь перед початком процедури. Заздалегідь визначена вимога – це структурований адміністративний процес для авторизації роботи з постачальниками за принципом «як і коли вимагається» на підставі умов і правил запропонованого замовником контракту. В цьому контракті визначаються завдання та сфера, в якій необхідно надати послуги або виконати певну роботу, терміни та будь-які інші конкретні інструкції (такі як подання звіту про витрати на основі попередньо встановлених фінансових обмежень). Прикладами послуг, де може бути застосована досліджувана процедура є: професійні послуги з перекладу, професійні послуги з інформатики, деякі види ремонту та капітального ремонту тощо [9].

Економічна роль державних закупівель реалізується через економічну реформу держави, спрямованої на зменшення державних видатків різними механізмами, у тому числі шляхом досягнення ефективності державних закупівель за рахунок економії державних коштів, що виникає у результаті конкуренції [41].

Законодавство Європейського Союзу встановлює ряд принципів, за якими має реалізуватися процес державних закупівель в державах-членах ЄС: відсутність дискримінації; прозорість процедур здійснення закупівель; інформування про вибрану процедуру присудження контракту; відповідність технічним вимогам; прозорість процедур добору підрядників і присудження контрактів через використання завчасно сформульованих об'єктивних критеріїв [30, с. 8-48].

Важливим є те, що у лютому 2022 року сталася ситуація яка внесла зміни у алгоритм проведення процедур закупівель, а саме: у зв'язку із надскладною ситуацією яка виникла зранку 24.02.2022 року у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України у всіх закупівельників виникли питання

яким чином здійснювати закупівлі в умовах воєнного стану і що робити із процедурами закупівель що були розпочаті до введення воєнного стану у країні.

28.02.2022 року на сайті Кабінету Міністрів України було оприлюднено постанову Уряду від 28.02.2022 №169 «Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану» (далі – Постанова). Керуючись статтею 64 Конституції України, статтею 12-1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», пунктом 3 частини 1 статті 4 Закону України «Про оборонні закупівлі», Указом Президента України від 24.02.2022 № 64 «Про введення воєнного стану в Україні» Уряд постановив, що *«в умовах воєнного стану оборонні та публічні закупівлі товарів, робіт і послуг здійснюються без застосування процедур закупівель та спрощених закупівель, визначених Законами України «Про публічні закупівлі» та «Про оборонні закупівлі»;*

Із внесенням подальших змін до Постанови було зрозуміло що її слід використовувати тільки для тих закупівель які терміново необхідні під час воєнного стану і не має часу на проведення процедури закупівлі. Всі закупівлі які були у річному плані і які планували здійснити але не є надважливими бажано було відкласти.

Для замовників які не ризикували використовувати Постанову були інші дієві алгоритми які передбачені Законом, як наприклад:

- щодо закупівель, які зараз необхідні, укладаємо «прямі» договори до 200 тис. грн на підставі абзацу 2 пункту 3 частини 7 статті 3 Закону, а саме: якщо існує нагальна потреба у здійсненні закупівлі у зв'язку із виникненням об'єктивних обставин, що унеможливають дотримання замовниками строків для проведення спрощеної закупівлі;

Вже пізніше до Постанови внесли зміни які передбачають здійснення публічних закупівель, вартість яких становить або перевищує 50 тис. гривень, із використанням електронного каталогу та/або порядку проведення

спрощених закупівель, встановленого Законом України “Про публічні закупівлі”. Учасниками торгів на період дії воєнного стану може бути використано електронний підпис фізичної особи, що не прив’язаний до підприємства/організації/установи, з якою має трудові відносини уповноважена особа учасника, повноваження якої щодо підпису документів пропозиції підтверджуються відповідно до поданих документів. На мою думку, це полегшить роботу тим працівникам, які працюють дистанційно і наразі не мають змоги повернутися додому або ж зробити електронний підпис який є прив’язаним до підприємства/організації/установи..

Також додали більш розширений перелік причин коли придбання товарів, робіт і послуг, вартість яких становить або перевищує 50 тис. гривень, може здійснюватися без застосування порядку проведення спрощених закупівель та/або електронного каталогу.

Постановою КМУ 169 встановлено що всі закупівлі здійснені без використання електронної системи закупівель, а саме по даній постанові, не включаються до річного плану закупівель. Звіт про договір вартість яких становить або перевищує 50 тис. гривень оприлюднюються разом із договором про закупівлю, додатками та змінами до нього після його укладення, але не пізніше ніж через 70 днів з дня припинення чи скасування воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях. Договори, які містять інформацію з обмеженим доступом не оприлюднюються.

Незважаючи на вкрай нелегку ситуацію, яка склалася в Україні, замовникам необхідно слідкувати за змінами та дотримуватися основних принципів Закону України «Про публічні закупівлі», а саме:

- максимальна економія, ефективність;
- запобігання корупційним діям і зловживанням;
- державні замовники у сфері оборони повинні відповідно до Закону України “Про оборонні закупівлі” дотримуватися таких принципів здійснення оборонних закупівель:

- своєчасність та відповідність прийнятими рішеннями щодо захисту національних інтересів України, забезпечення потреб безпеки і оборони;
- ефективність використання коштів, результативність.

При визначенні предмета закупівлі замовники повинні використовувати Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 15.04.2020 № 708 «Про затвердження Порядку визначення предмета закупівлі», яким встановлено правила визначення замовником предмета закупівлі відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII із застосуванням показників цифр основного словника національного класифікатора України ДК 021:2015 «Єдиний закупівельний словник», затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 23 грудня 2015 року № 1749 [10].

Необхідно також зазначити, що важливим є дотримання вартісних меж відповідно до затвердженого річного плану. Закупівлі відрізняються за предметами закупівлі та за CPV або ще як його називають – єдиний закупівельний словник, діє із січня 2016-го. Саме за цим класифікатором державні замовники визначають код товару, роботи чи послуги, коли оголошують електронні тендери на їх закупівлю. І за ним учаснику легко віднайти та зорієнтуватися щодо конкретного тендера.

Замовники використовують Класифікатор 021:2015 й для планування державних тендерів, зазначаючи коди класифікатора в річному плані. І саме в річному плані закупівель учасники можуть наперед знайомитися із запланованими на весь рік закупівлями. І відслідковувати надалі оголошені, від конкретного замовника, торги у системі Прозоро.

CPV складається з основного словника і додаткового словника. Основний словник базується на системі кодів, що мають ієрархічну структуру і складаються з дев'яти цифр; групи цифр, у свою чергу, відповідають найменуванню, що описує товари, роботи і послуги, які становлять предмет контракту. Код складається з 8 цифр, що згруповані таким чином:

перші дві цифри визначають розділ (XX000000-Y);

перші три цифри визначають групу (XXX00000-Y); перші чотири цифри визначають клас (XXXX0000-Y);

перші п'ять цифр визначають категорію (XXXXX000-Y).

Останні три цифри коду дають більший ступінь деталізації в межах кожної категорії. Дев'ята цифра — контрольна [11].

Детальніше розглянути словник ДК можна за допомогою одного з розділів який можна побачити на Рис. 1.5.

Розділ 30000000-9
 — ОФІСНА ТА КОМП'ЮТЕРНА ТЕХНІКА, УСТАТКУВАННЯ ТА ПРИЛАДДЯ, КРИМ МЕБЛІВ ТА ПАКЕТІВ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

	Код	Назва
—	30100000-0	Офісна техніка, устаткування та приладдя, крім комп'ютерів, принтерів та меблів
—	30110000-3	Текстообробні системи
	30111000-0	Текстові процесори
+	30120000-6	Фотокопіювальне та поліграфічне обладнання для офсетного друку
+	30130000-9	Поштова техніка
+	30140000-2	Лічильна та обчислювальна техніка
+	30150000-5	Друкарські машинки
+	30160000-8	Магнітні картки
+	30170000-1	Етикетувальні машини
+	30180000-4	Чекові принтери та автомати для видачі чеків
+	30190000-7	Офісне устаткування та приладдя різне
+	30200000-1	Комп'ютерне обладнання та приладдя

Рис. 1.5. Розділ зі словнику ДК [19]

Для розгляду було взято Розділ 09000000-3 Нафтопродукти, паливо, електроенергія та інші джерела енергії. У таблиці вказано код та назву товару. Таким чином укладаючи договір про закупівлю або оголошуючи тендер підбирається замовником найбільш підходящий код.

Підсумовуючи вищевикладене можна сказати що, проаналізувавши думки різних наукових діячів, які у свою чергу досліджували питання публічних закупівель, суть процедури публічних закупівель полягає у безперервному процесі, що спрямований не лише на ефективне й раціональне використання коштів, але й на створення конкурентного середовища.

Організація закупівельної діяльності здійснюється виключно уповноваженою особою, варто зазначити, що до 2022 року окрім уповноваженої особи був тендерний комітет який здійснював закупівлі виключно через проведення торгів.

Всі закупівлі оприлюднюються на майданчику Prozorro, де кожен може переглянути які закупівлі здійснюють цікаві для нього організації та куди витрачають бюджетні кошти. Така можливість є дуже важливою і цінною адже відкриті дані можуть допомогти у багатьох сферах, наприклад у аналізі ринку, попиту чи конкурентності.

Оприлюднюючи договір, план або оголошення про проведення публічної закупівлі, закупівля прив'язується до певного розділу та коду, який можна знайти у словнику ДК. Таким чином учасники можуть легко знайти потрібну для них закупівлю яка відповідає їх ліцензії і можливостям для подальшого виконання чи поставки товару та брати участь у торгах пропонуючи свою комерційну пропозицію.

1.2. Законодавче регулювання публічних закупівель в організації.

Кожна сфера діяльності має своє законодавче регулювання відповідно до якого зобов'язана дотримуватись норм та слідкувати за їх змінами. При недотриманні необхідних норм можливе застосування санкцій або штрафів.

Публічні закупівлі здійснюються відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі»[3] який ввели в дію відповідно до листа Міністерства економіки України від 22.03.2016 року № 3302-06/8257-06. З 01.04.2016 року цей закон стосувався центральних органів виконавчої влади та замовників, що

здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання. З 01.08.2016 року – для всіх замовників.

Часто відбуваються ситуації «непрозорості» тендерів що є не стільки «зацікавленість» членів тендерного комітету, скільки їх непрофесіоналізм - нездатність на етапі розробки умов тендеру сформулювати повний перелік критеріїв. При неправильному формулюванні переліку створюється ситуація, в якій відповіді учасників уже зібрані, а критеріїв для вибору переможця недостатньо, і часу на збирання додаткової інформації немає [42].

Згідно зі статтею 1 Закону України “Про центральні органи виконавчої влади”, систему центральних органів виконавчої влади складають міністерства України (далі – міністерства) та інші центральні органи виконавчої влади. Система центральних органів виконавчої влади є складовою системи органів виконавчої влади, вищим органом якої є Кабінет Міністрів України.

Згідно з Розділом III Закону України “Про центральні органи виконавчої влади” центральні органи виконавчої влади утворюються для виконання окремих функцій з реалізації державної політики як служби, агентства, інспекції. Діяльність центральних органів виконавчої влади спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через відповідних міністрів згідно із законодавством.

Відповідно до звіту, підготовленого у квітні 2021 року Центром аналізу міжнародної торгівлі Trade+ при Київській школі економіки на замовлення Офісу Віце-прем’єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, реформа публічних закупівель є однією з найбільш вдалих та прогресивних. В рамках угоди, Україна визначила уповноважений орган, що здійснює регулювання та реалізує державну політику у сфері закупівель, ним стало Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Для розвитку ринку та з метою захисту прав та законних інтересів осіб, пов’язаних з участю у процедурах закупівлі функціонує

Антимонопольних комітет України (скорочено - АМКУ). Окрім цього, утворено Постійно діючу адміністративну колегію АМКУ з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель. [32]

Крім того, центральними органами виконавчої влади зі спеціальним статусом згідно зі статтею 24 Закону України “Про центральні органи виконавчої влади” є Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України, Державний комітет телебачення і радіомовлення України.

При цьому визначення поняття “замовники” наведено у пункті 9 частини першої статті 1 Закону[3].

До замовників також належать юридичні особи та/або суб’єкти господарювання, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання, визначених у пункті 4 частини першої статті 1 Закону та відповідають хоча б одній з ознак, встановлених у пункті 9 частини першої статті 1 Закону.

Разом з тим звертаємо увагу суб’єктів господарювання на нововведені виключення, у разі наявності яких діяльність не вважається діяльністю в окремих сферах господарювання (пункт 4 частини першої статті 1 Закону). [2]

Одним з найважливішого у здійсненні публічних закупівель є дотримання принципів наведених нижче:

- добросовісна конкуренція серед учасників;
- максимальна економія, ефективність та пропорційність;
- відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівель;
- недискримінація учасників та рівне ставлення до них;
- об’єктивне та неупереджене визначення переможця процедури закупівлі/спрощеної закупівлі;
- запобігання корупційним діям і зловживанням;
- учасники (резиденти та нерезиденти) всіх форм власності та організаційно-правових форм беруть участь у процедурах закупівель/спрощених закупівлях на рівних умовах;

- замовники забезпечують вільний доступ усіх учасників до інформації про закупівлю, передбаченої цим Законом;
- замовники не мають права встановлювати жодних дискримінаційних вимог до учасників;
- замовники, учасники процедур закупівлі, суб'єкт оскарження, а також їхні представники повинні добросовісно користуватися своїми правами, визначеними цим Законом;
- забороняється зловживання правами, у тому числі правом на оскарження рішень, дії чи бездіяльності замовника.

Не менш важливим є державне регулювання та контроль у сфері закупівель, а саме:

Відповідно до ч. 1 ст. 7 Закону

1. Уповноважений орган здійснює регулювання та реалізує державну політику у сфері закупівель у межах повноважень, визначених цим Законом.

Відповідно до ч. 2 ст. 7 Закону

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, вживає таких заходів:

1) до здійснення оплати за договором про закупівлю перевіряє наявність річного плану, договору про закупівлю та звіту про результати проведення закупівлі з використанням електронної системи закупівель, що підтверджують проведення процедури закупівлі/спрощеної закупівлі та за результатами якої укладено договір про закупівлю;

2) не допускає здійснення платежів із рахунка замовника згідно з узятим фінансовим зобов'язанням за договором про закупівлю у випадках:

відсутності або невідповідності встановленим законодавством вимогам необхідних документів, передбачених пунктом 1 цієї частини;

відміни процедури закупівлі/спрощеної закупівлі;

набрання законної сили рішенням суду про визнання результатів процедури закупівлі/спрощеної закупівлі недійсною та/або договору про закупівлю нікчемним;

оскарження відповідно до статті 18 Закону на період призупинення процедури закупівлі;

наявності відповідного рішення органу оскарження відповідно до статті 18 Закону.

Перевірка наявності документів, зазначених у пункті 1 цієї частини, проводиться шляхом перегляду документів, розміщених в електронній системі закупівель.

Регулярно здійснюється моніторинг процедур публічних закупівель центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, та його міжрегіональні територіальні органи (далі - органи державного фінансового контролю).

Моніторинг процедури закупівлі здійснюється протягом проведення процедури закупівлі, укладення договору про закупівлю та його дії.

Рішення про початок проведення моніторингу процедури закупівлі приймає керівник органу державного фінансового контролю або його заступник (або уповноважена керівником особа) за наявності однієї або декількох із таких підстав:

- 1) дані автоматичних індикаторів ризиків;
- 2) інформація, отримана від органів державної влади, народних депутатів України, органів місцевого самоврядування, про наявність ознак порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель;

3) повідомлення в засобах масової інформації, що містять відомості про наявність ознаки порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель;

4) виявлені органом державного фінансового контролю ознаки порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель в інформації, оприлюдненій в електронній системі закупівель;

5) інформація, отримана від громадських об'єднань, про наявність ознак порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель, виявлених за результатами громадського контролю у сфері публічних закупівель відповідно до статті 7 Закону.

Враховуючи інформацію зазначену вище, можна зробити висновки, що обов'язковим для усіх замовників та учасників публічних закупівель є знання та дотримання Закону «Про публічні закупівлі». Таким чином, всі закупівлі необхідно здійснювати відповідно до норм чинного законодавства, а у разі недотримання норм закону замовники зобов'язані будуть платити штраф який у разі повторення порушення подвоюватиметься.

1.3. Сучасна методика аналізу та оцінки ефективності економічного механізму публічних закупівель

Економічний аналіз здійснюється за відповідними етапами та процесом їх організації. Відповідно до Закону [3] «Про публічні закупівлі» передбачено здійснення таких етапів: планування закупівельного процесу, оприлюднення інформації про закупівлю, безпосереднє здійснення публічних закупівель шляхом: відкритих торгів; конкурентного діалогу; переговорної процедури закупівлі та складання звіту про результати проведення процедури закупівлі.

Відповідно до цих етапів можна виділити такі напрями та завдання аналізу:

- підготовчий етап: здійснення техніко-економічної оцінки пропозицій постачальників. Використовуються методи економічного аналізу для визначення попередньої ефективності такої закупівлі. Основне завдання аналізу – оцінити найбільш прийнятний та ефективний варіант пропозиції для покупця.

- виконавчий етап: здійснення оцінки публічних закупівель, що можуть проводитись шляхом таких тендерних процедур: відкритих торгів; конкурентного діалогу; переговорної процедури закупівлі. Використовуються методи економічного аналізу для оцінки тендерних пропозицій, цін, якості, місця і умов поставок, строків поставок товарів (робіт, послуг), виконання умов тендерних процедур тощо. Основне завдання аналізу – оцінити рівень конкуренції (кількість пропозицій на торги) та аналіз ефективності публічних закупівель для замовника.

- заключний етап: здійснення оцінки складання звітів про результати проведення процедур закупівель. Використовуються методи економічного аналізу для оцінки кількості звітів за певний період, кількості звітів за видами тендерних процедур, порушень, які допущені в ході виконання певних тендерних процедур, і за певний період, кількість осіб, які були притягнуті до відповідальності, до якої саме, тощо. Запропоновані напрями та завдання аналізу доцільно застосовувати на мікрорівні, тобто для суб'єктів здійснення публічних закупівель.

Умовою успішного проведення аналізу публічних закупівель є підбір відповідних методів та методик аналізу, і відповідно, системи показників. На основі критичного аналізу літературних джерел вітчизняних та зарубіжних науковців встановлено, що немає єдності й однастайності поглядів стосовно кількості показників та методики їх обчислення. Зупинимось більш детально на різних підходах [4].

Парасій-Вергуненко І.М. відмічає, що, аналіз рівня конкуренції у сфері публічних закупівель є важливим напрямом досліджень конкурентного

середовища, оскільки збільшення кількості конкурентних пропозицій на торгах позитивно впливає на зменшення рівня корупції, створює сприятливі умови для пошуку найбільш вигідних варіантів поставок продукції та збільшення ефективності публічних закупівель як для окремих учасників, так і для країни загалом. Одночасно рівень конкуренції (Р конкур) визначають шляхом ділення кількості учасників у процедурах публічних закупівель (К уч) на кількість процедур (N проц) [4].

$$P \text{ конкур} = K \text{ уч} / N \text{ проц} \quad (1.1.)$$

Враховуючи головну мету здійснення публічних закупівель – економію бюджетних коштів, важливим напрямом аналізу, який потребує вдосконалення методичного забезпечення, є оцінка ефективності державних закупівель як на макро-, так і мікрорівні (на рівні конкретної угоди) [5].

Найбільш поширений підхід під час оцінювання ефективності публічних закупівель є визначення ефекту у вигляді економії бюджетних коштів (Епз), розраховують як різницю між очікуваною вартістю закупівлі (Воч) та фактичною вартістю укладеної угоди (Вф) і визначають за формулою [5]:

$$E_{пз} = V_{оч} - V_{ф} \quad (1.2.)$$

Додатковим індикатором ефективності та ризикованості процедур публічних закупівель може бути показник результативності публічних торгів (Рторг), який розраховують за формулою [5]:

$$P_{торг} = \left(1 - \frac{K_{в}}{K_{о}}\right) \quad (1.3.)$$

де $K_{в}$ – кількість відмінених процедур закупівлі;

$K_{о}$ – кількість оголошених процедур закупівлі.

Сутність цього показника полягає в тому, що значна кількість відмінених процедур означає загрозу несвоєчасного постачання суб'єктів закупівельної діяльності необхідними товарами, роботами або послугами.

Логіка оцінювання ефективності системи закупівель із використанням показника, представленого формулою, полягає у визначенні питомої ваги процедур, що були проведені результативно (не були відмінені). Відміна процедур закупівель через відсутність достатньої кількості учасників, якщо вона відбувається двічі з одного й того ж предмету закупівлі, є підставою для застосування переговорної процедури. [4]

Отже, умовою успішного проведення аналізу публічних закупівель є підбір відповідних методів та методик аналізу, і відповідно, системи показників. У роботі зазначені формули для обчислення таких показників, як: рівень конкурентності, ефект у вигляді економії бюджетних коштів та результативність публічних торгів.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ У ЗВО КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

2.1. Загальна характеристика організаційно-економічної діяльності ЗВО Київський національний лінгвістичний університет

ЗВО Київський національний лінгвістичний університет (КНЛУ) - заклад вищої освіти України, який був заснований 30 березня 1948 р., як Київський державний педагогічний інститут іноземних мов. Адреса установи: 03150, Україна, Київська обл., Київ, вул. Велика Васильківська, 73, Печерський район. Телефон: +38 (044) 287-33-72. Факс: +38 (044) 287-67-88. Код ЄДРПОУ – 02125289. [17]

Власником об'єкта оцінки є Держава Україна.

Інститут почав своє функціонування в складі трьох факультетів (англійської, французької, іспанської мов) і п'яти кафедр (марксизмуленізму, мови та літератури, сучасної французької та іспанської мови), і тоді в ньому працювало лише 25 викладачів. Кількість студентів першого набору становила 238 осіб. Держава розуміла, що країні потрібні вчителі, які володіють іноземною мовою настільки, щоб вони були здатні навчити їй студентів.

З перших днів його існування була сформована вчена рада, яка відігравала важливу роль в організації навчально-виховного процесу і наукової роботи в інституті. Через рік свого існування інститут значно зріс за кількістю як студентів, так і викладачів. У 1949-1950 рр.. в інституті навчалось вже 483 студенти і працювало більше 65 викладачів. У 1985 р. на базі колишнього гуртожитку №3 було створено новий навчально-лабораторний корпус №2, де було введено в дію навчально-експериментальний комплекс інтенсивного навчання, створено мережу замкнутого навчального телебачення, а також, почала працювати міжвузівська лабораторія використання технічних засобів у вкладанні фізичної культури. У червні 1993 року на підставі угоди між КНЛУ та Організації Об'єднаних націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) з метою створення ефективного 27

механізму співробітництва з відповідними міжнародними структурами створено кафедру ЮНЕСКО. Кафедру очолив проректор з навчальної роботи доцент Соловей М.І. Нарешті, в 1949 р. в університеті з'явився факультет заочного та вечірнього навчання. У 80-х роках у ЗВО було створено раду із заочної освіти яка узагальнювала досвід кращих викладачів, рекомендувала до видання різноманітні методичні матеріали тощо. КНЛУ був єдиним на той час заклад в Україні, де велася підготовка вчителів іноземних мов без відриву від роботи.

Наразі КНЛУ має три навчальні корпуси, чотири гуртожитка, комп'ютеризовану бібліотеку з літературою понад мільйоном примірників, десять комп'ютерних класів на триста робочих місць, осучаснений спортивний комплекс, їдальню та буфети для зручності студентів.

У галузі освіти КНЛУ займається підготовкою відповідно до державних замовлень і договірних обов'язків висококваліфікованих фахівців багатьох освітньо-кваліфікаційних рівнів для закладів освіти, науки, культури, державних підприємств, установ, організацій, фірм України і зарубіжних країн, підвищенням рівня кваліфікації працівників закладів освіти України та міжнародних країн, перепідготовкою спеціалістів для народного господарства, профорієнтаційною роботою серед учнівської молоді на базі факультету довузівської підготовки, розробленням та залученням високотехнічних технологій навчання на базі Центра університету інтенсивних методик навчання іноземних мов, наданням науково-методичної допомоги середнім школам Києва та спеціалізованим загальноосвітнім закладам обласних і районних центрів України, а також фаховою підготовкою і перепідготовкою громадян зарубіжних країн.

Університет здійснює міжнародну діяльність на засадах інтеграції системи вищої освіти та науки України у світовий і європейський простори, запровадження сучасних технологій освітньої, наукової та інноваційної діяльності, взаємообміну науковими ідеями, знаннями, досвідом, підготовки

висококваліфікованих та європейських цінностях за умови збереження та розвитку досягнень і прогресивних традицій національної вищої школи.

Характеристику організаційної структури Київського національного лінгвістичного університету слід почати з того, що вона поділена на три основні частини, а саме:

1. Факультети;
2. Допоміжні структурні підрозділи;
3. Підрозділи, пов'язані з організацією студентського життя.

Детальний розгляд організаційної структури установи слід почати з опису факультетів.

Факультет германської філології і перекладу має 5 кафедр, а саме:

- кафедра германської і фіно-угорської філології;
- кафедра фонетики і практики англійської мови;
- кафедра англійської філології і філософії мови
- кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови.

Факультет романської філології і перекладу має у складі 4 кафедри:

- кафедра іспанської та французької філології;
- кафедра романських мов;
- кафедра романської і новогрецької філології та перекладу;
- кафедра англійської філології.

Педагогічний факультет романо-германської та української філології має у складі 4 кафедри:

- кафедра германських і романських мов;
- кафедра педагогіки, методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій;
- кафедра теорії та історії світової літератури;
- кафедра української філології.

Факультет східної і слов'янської філології має у складі 6 кафедр (даний факультет налічує найбільшу кількість кафедр з усіх існуючих в Університеті):

- кафедра китайської філології;
- кафедра тюркської філології;
- кафедра корейської і японської філології;
- кафедра східної філології;
- кафедра англійської мови і перекладу;
- кафедра слов'янської філології.

Факультет туризму, бізнесу і психології має у складі 3 кафедри:

- кафедра менеджменту і маркетингу;
- кафедра психології і туризму;
- кафедра іноземних мов.

Підготовче відділення для іноземних громадян.

В Університеті важливе місце займають також допоміжні структурні підрозділи, діяльність яких звісно відрізняється від факультетів та виконує не менш важливу роль для повноцінного функціонування всієї системи надання освітніх послуг. Допоміжні структурні підрозділи складаються з чотирнадцяти підрозділів, а саме:

1. відділ міжнародних зав'язків;
2. первинна профспілкова організація КНЛУ;
3. навчально-методичний відділ;
4. відділ науково-дослідної роботи;
5. редакційно-видавничий відділ;
6. відділ кадрів;
7. бухгалтерія;
8. уповноважена особа із закупівель / спрощених закупівель;
9. адміністративно-господарська служба;
10. архів;
11. бібліотека;

12. центр інформаційно-комунікаційних технологій;
13. центр навчання іноземних мов і післядипломної освіти;
14. центр моніторингу якості освіти і освітньої діяльності.

Безпосереднє управління діяльністю Університету здійснює ректор. Його повноваження, права, обов'язки та відповідальність визначаються законодавством України і цим Статутом.

Ректор є представником Університетом у відносинах з державними органами, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами і діє без довіреності в межах повноважень, передбачених Законом України «Про вищу освіту», цим Статутом і контрактом.

Після виходу на пенсію з посади ректора Університету особа, яка працювала на цій посаді не менш як 10 років підряд, може бути призначена радником ректора Університету на громадських засадах або за рахунок власних надходжень Університету. Посадовий оклад радника ректора Університету встановлюється в розмірі посадового окладу ректора, що діяв на дату звільнення з посади ректора (з подальшими змінами). Особа, яка працює на посаді радника ректора Університету, має право на встановлення доплат і надбавок обов'язкового та стимулюючого характеру, передбачених чинним законодавством. На радника ректора поширюється дія системи матеріального заохочення працівників, що запроваджена в Університету відповідно до Колективного договору між адміністрацією та трудовим колективом Університету (Положення про заохочення).

Ректор Університету обирається шляхом таємного голосування строком на п'ять років у порядку, передбаченому статтею 42 Закону України «Про вищу освіту», іншими нормативно-правовими актами у сфері освіти і науки, відповідним положенням, затвердженим вченою радою Університету, та цим Статутом.

В Університеті та на факультетах діє студентське самоврядування, яке є невід'ємною частиною громадського самоврядування Університету.

Студентське самоврядування – це право і можливість студентів розв’язувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, а також брати участь в управлінні Університетом.

Студентське самоврядування забезпечує захист прав та інтересів студентів, їх участь в управлінні Університетом. Студентське самоврядування здійснюється студентами безпосередньо і через органи студентського самоврядування, які обираються шляхом прямого таємного голосування студентів.

Матеріально-технічну базу Університету становлять будівлі, споруди, земля, комунікації, обладнання, транспортні засоби, гуртожитки та інші матеріальні цінності.

Передача в оренду закріплених за Університетом на праві господарського відання об’єктів власності здійснюється без права їх викупу відповідно до законодавства.

Фінансування Університету здійснюється за рахунок коштів:

- загального фонду на підготовку фахівців у межах державного замовлення та проведення науково-дослідних робіт;
- спеціального фонду, який формується за рахунок: доходів від надання платних освітніх послуг; надходжень від господарської діяльності, плати за оренду приміщень і майна; коштів, одержаних за підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації фахівців, надання додаткових освітніх послуг згідно з укладеними договорами з юридичними та фізичними особами; інших доходів згідно із законодавством України.

Університет самостійно здійснює оперативний, бухгалтерський та фінансовий облік своєї роботи, веде статистичну звітність, подає відомості на вимогу органів, яким законодавством України надано право контролю за відповідними напрямками діяльності.

Пропоную розглянути основні результати господарської діяльності Університету за 2019-2021 рр. у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Стаття	2019 рік (грн)	2020 рік (грн)	2021 рік (грн)
Бюджетні асигнування	78 824 949	78 338 329	88 325 031
Доходи від наданих послуг	96 253 684	101 331 970	107 205 914
Витрати на виконання бюджетних програм	77 393 512	79 252 508	88 677 048
Витрати на надання послуг (виготовлення продукції)	92 273 680	99 313 172	121 768 632
Витрати на оплату праці	118 422 590	179 090 395	146 931 936
Матеріальні витрати	24 742 168	23 690 979	29 352 974
Доходи від грантів та дарунків	1 783 766	1 187 524	1 551 038
Амортизація	3 621 634	2 953 448	4 544 424

Завдяки Таблиці 2.1. можемо побачити динаміку зростання і спаду показників починаючи з 2019 року і до 2021 року включно. Так, бюджетні асигнування у 2020 році в порівнянні з 2019 роком зменшились на 0,6% та в 2021 році в порівнянні з 2020 збільшилось на 0,11%. Позитивною динамікою можна вважати збільшення доходів від наданих послуг Університетом де у 2021 році дохід від попереднього року збільшився на 5,5% що свідчить про ефективну діяльність Університету. Разом з доходом збільшились витрати на надання послуг, так, в порівнянні з 2020 роком у 2021 році вони зросли на 18,5% що є досить відчутною різницею. Позитивним є можливість отримувати доходи від грантів та дарунків, та нажалі динаміка у 2020 році у порівнянні з 2019 роком пішла на спад, а саме на 33,4%, та у 2021 році динаміка зросла на 23,4% у порівнянні з 2020 роком та майже вирівнялась з показником який був у 2019 році.

Станом на жовтень 2022 року в Університеті працює 710 чоловік, з яких 531 – викладачі. Студентів наразі всього 3730, з яких 151 магістр. Починаючи з 2020 року коли було запроваджено карантин, університет перейшов на

дистанційну форму навчання яка здійснювалась за допомогою таких програм як MS Teams або Zoom. Університет забезпечив студентів особистою електронною поштою у Outlook для зручного спілкування та організації навчального процесу під час дистанційного навчання.

Не менш важливими показниками за допомогою яких можна охарактеризувати успішність діяльності установи є показники рентабельності, ліквідності, оборотності обігових коштів, фондівіддачі, оборотності активів, кредиторської та дебіторської заборгованості та інші, але так як ЗВО КНЛУ є неприбутковою установою, наведені показники вище обчислити неможливо.

З початком дії воєнного стану в країні, навчальні заклади, в тому числі і КНЛУ, змушені були попри покращення загального стану пов'язаного із епідемією, продовжити дистанційний формат навчання.

Багато студентів переїхали до інших країн, деякі забрали свої документи, а деякі масово переїхали зі сходу і певна кількість подали документи на навчання до КНЛУ.

Ректор КНЛУ забезпечує всіх бажаючих студентів проживанням у гуртожитках з яких наразі працює повноцінно лише два, з метою економії комунальних послуг.

З кінця 2021 року в Університеті з'явився директор студмістечка яка займається безпосередньо діяльністю пов'язаною зі студентами.

Важливим є наявність омбудсмена в університеті, яка займається відстоюванням інтересів студентів які зіткнулися з певними проблемами. Всі охочі можуть писати на електронну пошту і там вирішувати свої питання.

Доречно буде також зазначити про можливість оренди приміщень університету. Наразі університет здає в оренду місце для пральних машин у гуртожитках що є зручним для студентів які проживають там.

Університет є платоспроможною та фінансово стійкою установою, яка розвивається як в науковому плані, так і в організаційному, і здатна залучати більше студентів на навчання, пропонуючи їм конкурентні на ринку умови.

Отже ЗВО Київський національний лінгвістичний університет (КНЛУ) - заклад вищої освіти України, який був заснований 30 березня 1948 р., як Київський державний педагогічний інститут іноземних мов. Власником об'єкта оцінки є Держава Україна.

Інститут почав своє функціонування в складі трьох факультетів (англійської, французької, іспанської мов) і п'яти кафедр (марксизмуленізму, мови та літератури, сучасної французької та іспанської мови). Було очевидно, що країні потрібні вчителі, які володіють іноземною мовою настільки, щоб вони були здатні навчити їй студентів.

Фінансування Університету здійснюється за рахунок коштів:

- загального фонду на підготовку фахівців у межах державного замовлення та проведення науково-дослідних робіт;
- спеціального фонду, який формується за рахунок: доходів від надання платних освітніх послуг; надходжень від господарської діяльності, плати за оренду приміщень і майна; коштів, одержаних за підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації фахівців, надання додаткових освітніх послуг згідно з укладеними договорами з юридичними та фізичними особами; інших доходів згідно із законодавством України.

Станом на жовтень 2022 року університет активно підтримує свою діяльність і робить все необхідне для можливості безпечного навчання та роботи у його стінах. В Університеті працює 710 чоловік, з яких 531 – викладачі. Студентів наразі всього 3730, з яких 151 магістр.

2.2. Планування, організація та здійснення публічних закупівель у ЗВО Київський національний лінгвістичний університет

Публічні закупівлі відповідно до ЗУ «Про публічні закупівлі України» до 2021 року включно здійснювали тендерний комітет та уповноважена особа. З початку 2022 року вступили до закону зміни про відміну тендерного комітету і всі обов'язки та відповідальність за здійснення та організацію публічних закупівель перейшли до уповноваженої особи.

В Університеті станом на жовтень 2022 року є дві уповноважені особи які відповідальні за здійснення публічних процедур закупівель. Є відповідні накази щодо їх призначення та посадові інструкції.

Всі закупівлі в Університеті здійснюються на основі службових записок які пишуть безпосередньо працівники і передають на погодження проректору з адміністративно-господарчої роботи або ректору, в залежності від змісту службової записки. Після погодження уповноважена особа приймає рішення щодо способу здійснення закупівлі товарів/послуг чи робіт так як відповідно до ч. 1 ст. 11 Закону УО є відповідальною за організацію та проведення процедури закупівлі/спрощеної закупівлі.

З 1 січня 2022 року УО проводить всі закупівлі, а тому для перевірки знань і допущення працівника до роботи на майданчику згідно з 2 абзацом частини восьмої статті 11 нової редакції Закону, проходження тестування на веб-порталі для уповноваженої особи з метою підтвердження свого рівня володіння необхідними знаннями у сфері публічних закупівель, мають пройти всі УО.

Бюджетний кодекс зобов'язує розпорядників державних коштів здійснювати платежі з бюджету лише за наявності бюджетного призначення, що має кількісні та часові обмеження на бюджетний рік. Крім того, реалізація основних регулюючих функцій державних закупівель визначає вплив на економіку, зокрема [49]:

- забезпечення матеріального наповнення заходів, спрямованих на вирішення загальнодержавних, міжгалузевих проблем та соціальних питань;
- регулювання кон'юнктури ринку як вагомого покупця продукції;
- створення нових робочих місць, що впливає на інші галузі народного господарства і стимулює їх розвиток;
- здійснення матеріального забезпечення функціонування державних структур.

В КНЛУ було успішно пройдено тестування двома уповноваженими особами з високими результатами з першого разу, що свідчить про їх високі знання в даній сфері.

Не менш важливим є те, що кожного року УО проходять навчання у Академії Радник з метою підвищення кваліфікації та покращення знань.

Нажаль за 2022 рік досі не було організовано навчання, та уповноважені особи самостійно ознайомлюються та слідкують за змінами та оновленнями внесеними КМУ щодо особливостей проведення публічних закупівель під час воєнного стану.

Наприкінці кожного року здійснюються закупівлі комунальних послуг, інтернету та інших послуг що є необхідними для нормального функціонування Університету.

Наразі важливим є закупівля товарів/послуг та робіт направлених на оснащення укриттів які розташовані на об'єктах Університету.

Перед тим як оприлюднити звіт про закупівлю/ договір та всі додатки до нього, уповноважена особа або інший працівник який має уповноваження займатись договором має погодити та завізувати його у інших працівників таких як головний бухгалтер, уповноважена особа з антикорупційної діяльності, юрист та проректор з адміністративно-господарчої роботи. Після погодження договору та візування можна подавати на підпис ректору після

чого уповноважена особа має право оприлюднювати договір разом з додатками (за наявності) та подачі на оплату або реєстрацію в бухгалтерію де безпосередньо подають на реєстрацію або оплату в казначейство.

Зазвичай казначейство здійснює оплату відповідно до актів або накладних протягом 7 банківських днів. Університет працює виключно з післяоплатою.

Наразі, під час воєнного стану є складнощі з оплатами так як казначейство не все оплачує. Казначейство здійснює оплату відповідно до черг та переліку зазначеному у Постанові від 9 червня 2021 року №590 КМУ «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану».

Доречним буде розглянути аналітику проведених процедур закупівель та порівняти їх кількість у 2020 та 2021 роках, а також у 2022 році окремо.

Нижче на Рис. 2.1. показана аналітика видів торгів за кількістю у період 2021 року.

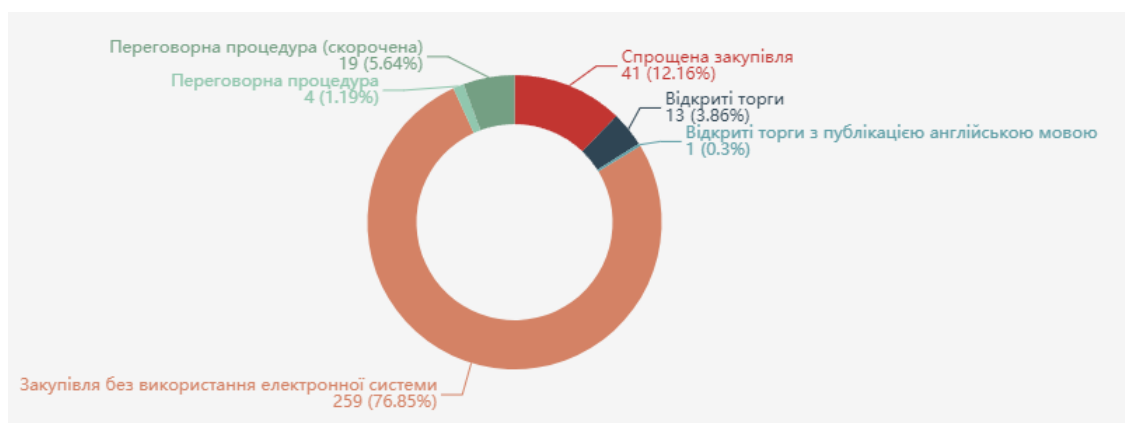

Рис. 2.1. Види торгів за кількістю здійснених у 2021 році

Джерело: розроблено автором на основі показників взятих у електронній системі Prozorro

З рисунку бачимо що найбільше було здійснено закупівель без використання електронної системи, а саме 259 договорів, що є 76,85% від усіх здійснених видів. Найменш задіяними були відкриті торги з публікацією

англійською мовою, 1 договір (0,3%) та переговорна процедура у кількості 4 договорів що складає всього 1,19%.

Цікавим буде розглянути цю ж динаміку але із сумами, яка показана на Рис. 2.2.

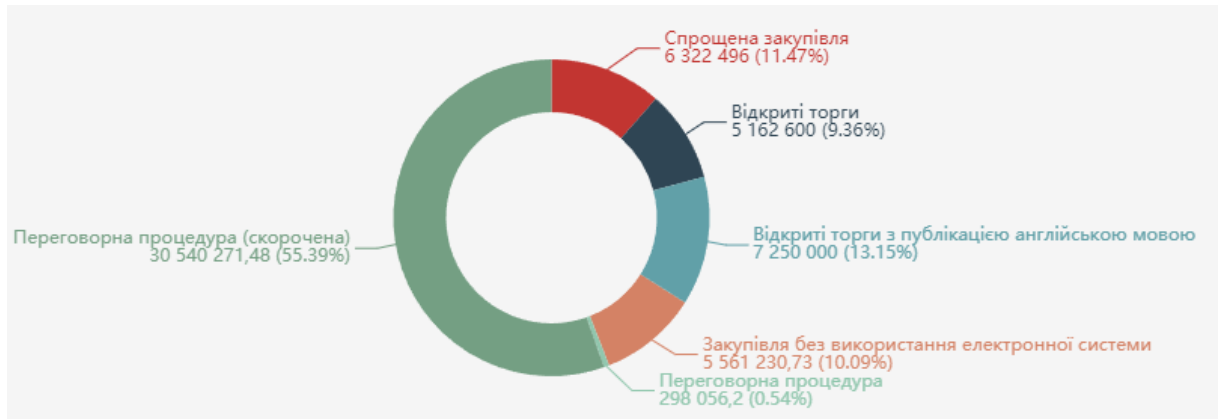

Рис. 2.2. Види торгів за сумою здійснені у 2021 році

Джерело: розроблено автором на основі показників взятих у електронній системі Prozorro

Тут дещо рейтинг закупівель відрізняється від попереднього, так переможцем серед видів торгів за сумою стала переговорна процедура (скорочена) де було укладено договори загальною сумою у 30 540 271, 48 (55,39%). Закупівлі без використання електронної системи має найбільшу кількість договорів загальною сумою 5 561 230,73 (10,09%).

Нижче на Рис. 2.3. розглянемо класифікацію CPV (ДК 021:2015) за кількістю.

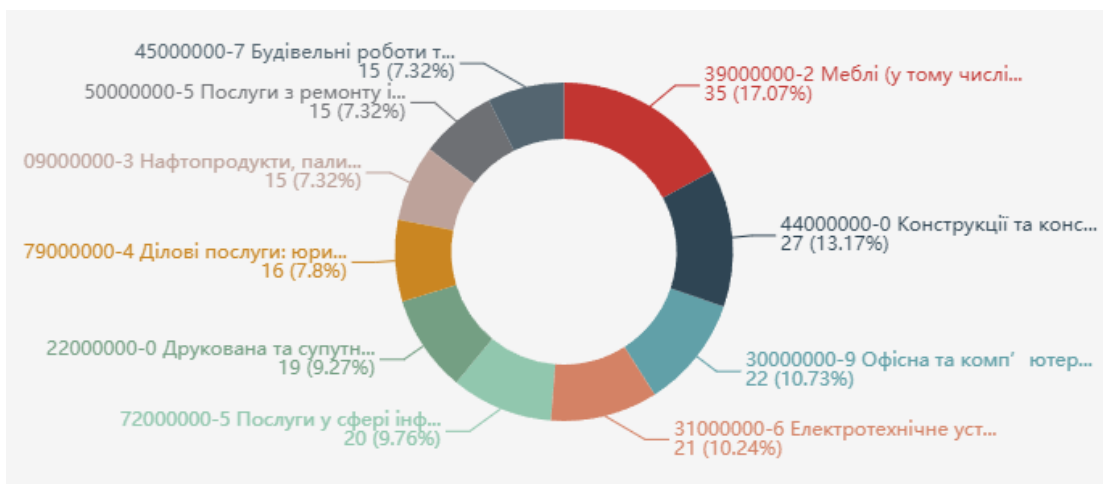

Рис. 2.3. Класифікація CPV (ДК 021:2015) за кількістю

Джерело: розроблено автором на основі показників взятих у електронній системі Prozorro

Найбільш затребувана класифікація у 2021 році була 390000000-2 – Меблі. За цією класифікацією було укладено 35 договорів. Найменшу кількість укладених договорів розділили між собою три класифікації, а саме: 450000000-7, 500000000-5 та 090000000-3 що становить 7,32% від усієї кількості кожна.

Доцільним буде ознайомитися зі статусами тендерів за кількістю, адже це характеризує як постачальників так і замовника. (див. Рис. 2.4.)

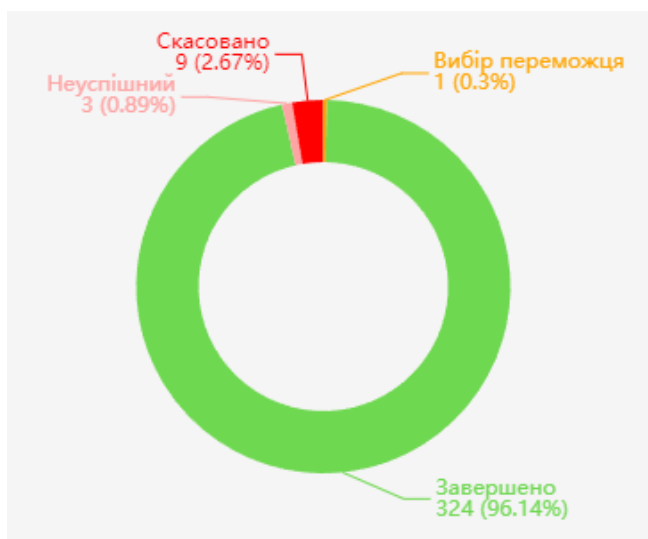

Рис. 2.4. Статуси тендерів за кількістю за 2021 рік

Джерело: розроблено автором на основі показників взятих у електронній системі Prozorro

Для подальшого порівняння аналітики здійснених торгів, пропоную розглянути показники за 2020 рік нижче.

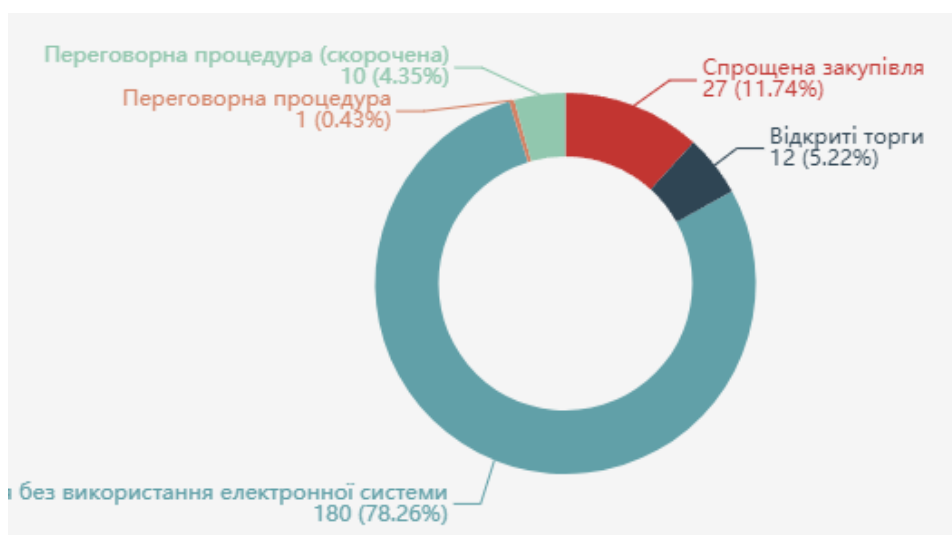

Рис. 2.5. Види торгів за кількістю здійснені у 2020 році

Джерело: розроблено автором на основі показників взятих у електронній системі Prozorro

На Рис. 2.5. бачимо що як і у 2021 році найбільше було здійснено закупівель без використання електронної системи. У 2020 році було здійснено на 79 закупівель менше аніж у 2021 році. На відміну від 2021 року у 2020 році не було проведено жодної закупівлі шляхом відкритих торгів з публікацією англійською мовою.

Як щодо видів торгів за сумою у 2020 році можна побачити на Рис. 2.6.

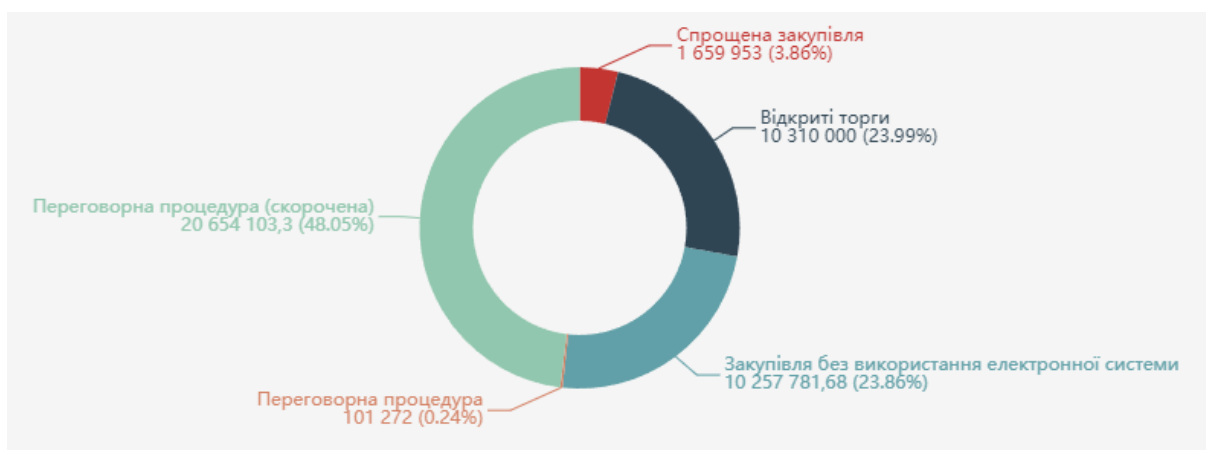

Рис. 2.6. Види торгів за сумою проведених у 2020 році

Джерело: розроблено автором на основі показників взятих у електронній системі Prozorro

Знову як і у 2021 році переможцем серед видів торгів за сумою стає переговорна процедура (скорочена) на загальну суму 20 654 103, 3 що є на 9 886 168,1 меншим за суму яка була у 2021 році. Важливим є те що закупівля без використання електронної системи та відкриті торги майже на одному ж рівні а спрощена закупівля в порівнянні з 2021 роком на 4 662 543 менша, що свідчить про їх більш часте застосування у 2021 році.

Далі пропоную за допомогою Рис. 2.7. розглянути та порівняти класифікацію CPV (ДК 021:2015) за кількістю у 2020 році

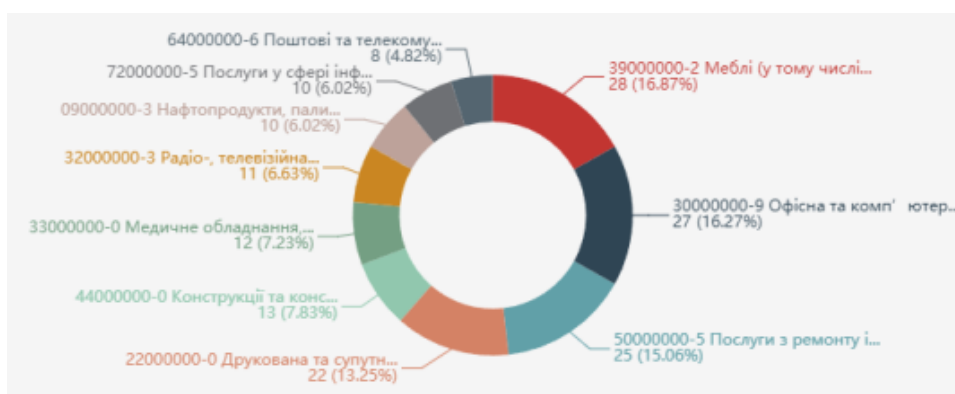

Рис. 2.7. Класифікація CPV (ДК 021:2015) за кількістю у 2020 році

Джерело: розроблено автором на основі показників взятих у електронній системі Prozorro

Показники схожі з 2021 роком та все ж є певні відмінності такі як, наприклад, наявність розділу 64000000-6 у 2020 році а відповідно у 2021 він вже не такий виражений тому навіть не присутній на аналітиці. У досить великій кількості було укладено договорів на закупівлю товарів за розділом 39000000-2, а саме у кількості 28 договорів у 2020 році та 35 у 2021 році.

Все ж не менш важливим є показники статусів тендерів за кількістю, які показані на Рис. 2.8.

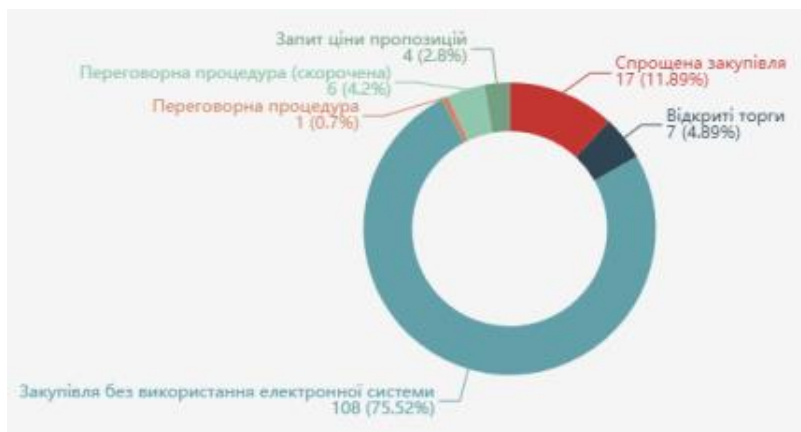

Рис. 2.8. Статуси тендерів за кількістю здійснені у 2020 році

Джерело: розроблено автором на основі показників взятих у електронній системі Prozorro

Порівнюючи з 2021 роком кількість завершених тендерів є меншою на 121 договір, а неуспішних на 6 більше що свідчить про кращу ситуацію після укладення договорів.

Доречним буде подивитись на показники здійснених закупівель у 2022 році від 01.01.2022 до 01.10.2022 року.

Пропоную як і до цього розпочати з видів торгів за кількістю, які показані на Рис. 2.9.

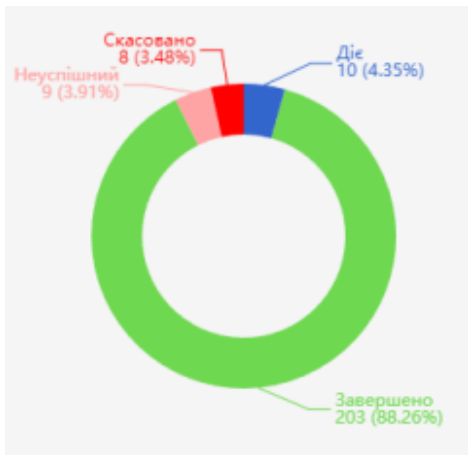

Рис. 2.9. Види торгів за кількістю здійснені у 2022 році

Джерело: розроблено автором на основі показників взятих у електронній системі Prozorro

Відразу можна помітити що з'явився такий вид закупівлі як запит ціни і пропозиції що є дуже схожим зі спрощеною процедурою закупівлі та має ще коротші строки та обмеження у використанні додаткової інформації, наприклад тендерної документації. Недоліком цієї процедури закупівлі є неможливість обрання іншого учасника як переможця, а тільки того кого визначила система, і якщо його пропозиція не відповідає вимогам вказаним вами ви можете дискваліфікувати цього учасника після чого закупівля отримає статус як така що не відбулась.

У зв'язку з впровадженням воєнного стану у країні, багато запланованих закупівель на поточний рік змушені були відкласти за причини наявності більш важливих закупівель на даний момент, таких як облаштування укриттів чи аварійні ремонти що є нагальною потребою і здебільшого такі договори укладаються без використання електронної системи відповідно до постанови 169 КМУ від 28.02.2022 (зі змінами).

Все ж закон закликає притримуватись основних принципів та здійснювати процедуру закупівлі відповідно до закону якщо це можливо. Таким чином КНЛУ проводило спрощені закупівлі та відкриті торги що за результатами аукціонів значно економило бюджетні кошти.

Розглянемо види торгів за сумою здійснені у період з 01.01.2022-01.10.2022 рік на Рис. 2.10.

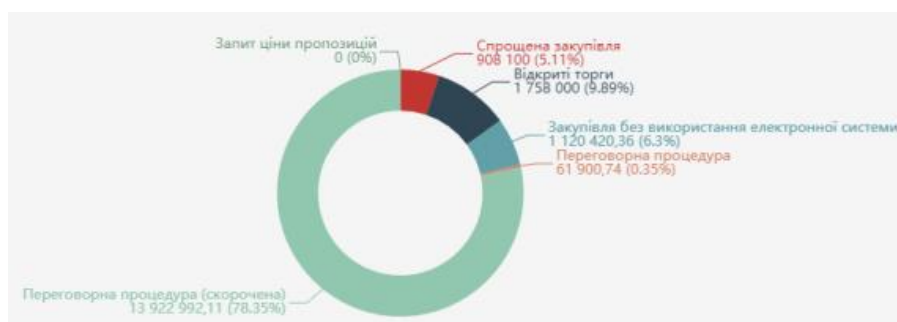

Рис. 2.10. Види торгів за сумою здійснені у період з 01.01.2022 – 01.10.2022 рік

Джерело: розроблено автором на основі показників взятих у електронній системі Prozorro

Найбільше витрати пішли на переговорну процедуру (скорочену) загальною сумою 13 922 992,11 що є меншим на 16 617 279, 30 від суми яка була у 2021 році. Принагідно нагадуємо, що на період дії воєнного стану казначейство здійснює оплати виключно на предмети закупівлі які зазначені у переліку постанови КМУ №590.

Розглянемо класифікацію CPV (ДК 021:2015) за кількістю

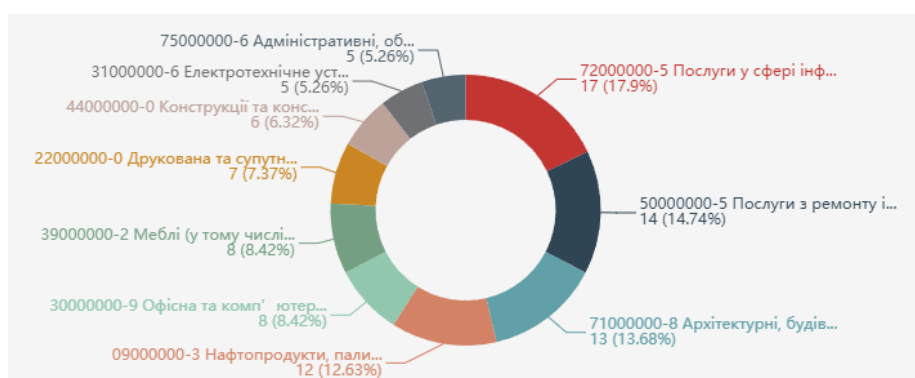

Рис. 2.11. Класифікація CPV (ДК 021:2015) за кількістю

Джерело: розроблено автором на основі показників взятих у електронній системі Prozorro

На поточний рік кількість закупівель за розділом 39000000-2 зменшилась на 27. З'явився важливий розділ 71000000-8 у зв'язку із проведенням технічних обстежень корпусів та гуртожитків Університету для визначення подальших потреб у ремонтах чи усунення зазначених у ході проведення обстежень недоліків для подальшого ефективного функціонування університету. За розділом 30000000-9 у 2022 році здійснено на 14 закупівель менше ніж у 2021.

Що ж до статусів тендерів за кількістю проведених у період з 01.01.2022 – 01.10.2022 рр. показано на Рис. 2.12.

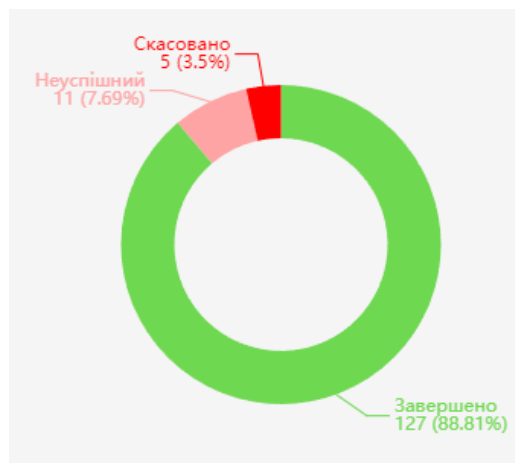

Рис. 2.12. Статуси тендерів за кількістю проведених у період з 01.01.2022-01.10.2022 рр.

Джерело: розроблено автором на основі показників взятих у електронній системі Prozorro

У порівнянні з 2021 роком скасованих тендерів менше на 4 тендери та неуспішних, нажаль, більше на 8 тендерів.

З проведеного аналізу можемо бачити динаміку руху показників публічних закупівель та їх кількість. Це означає продуктивність у здійсненні публічних закупівель уповноваженими особами, а до 2022 року і тендерним комітетом, для забезпечення нормального функціонування університету.

В Університеті станом на жовтень 2022 року є дві уповноважені особи які відповідальні за здійснення публічних процедур закупівель. Є відповідні накази щодо їх призначення та посадові інструкції.

Отже, всі закупівлі в Університеті здійснюються на основі службових записок які пишуть безпосередньо працівники і передають на погодження проректору з адміністративно-господарчої роботи або ректору, в залежності від змісту службової записки. Після погодження уповноважена особа приймає рішення щодо способу здійснення закупівлі товарів/послуг чи робіт так як відповідно до ч. 1 ст. 11 Закону УО є відповідальною за організацію та проведення процедури закупівлі/спрощеної закупівлі.

В КНЛУ було успішно пройдено тестування двома уповноваженими особами з високими результатами з першого разу, що свідчить про їх високі знання в даній сфері. Окрім цього, кожного року УО проходять навчання у Академії Радник з метою підвищення кваліфікації та покращення знань.

2.3. Оцінка ефективності застосування механізму публічних закупівель у ЗВО Київський національний лінгвістичний університет

Процес проведення публічних закупівель за допомогою торгів через електронні майданчики зробили з метою економії коштів та збільшення конкурентного ринку а відповідно зменшення монополій.

Одним із найпоширеніших підходів під час оцінювання ефективності публічних закупівель є визначення ефекту у вигляді економії бюджетних коштів. За цим підходом слід розрахувати різницю між очікуваною вартістю закупівлі та фактичною вартістю договору укладеного між сторонами відповідно до формули (1.2.):

$$Епз = Воч - Вф$$

де, Епз – величина економії бюджетних коштів;

Воч – очікувана вартість закупівлі;

Вф – фактична вартість договору.

На Рис. 2. 13. Можемо бачити результати здійснених розрахунків відповідно до даних взятих з майданчику через який проводяться публічні закупівлі в Університеті.

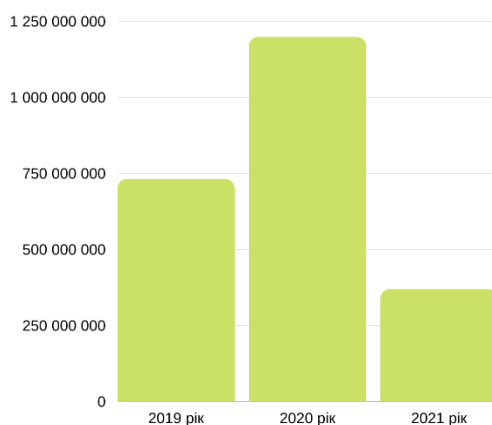

Рис. 2.13. Динаміка руху економії бюджетних коштів

В результаті обчислень можемо бачити різке зростання економії бюджетних коштів за рахунок проведення публічних закупівель шляхом використання торгів та за результатами проведених аукціонів серед учасників. У 2021 році відбулось різке падіння показників економії коштів за рахунок проведення публічних закупівель. Таке падіння може бути спричинене зі зменшенням кількості проведених торгів та збільшенням кількості укладених договорів шляхом здійснення закупівлі без використання електронної системи.

Розрахуємо за формулою 1.3., а саме $P_{\text{торг}} = (1 - \frac{K_B}{K_0})$ показник результативності публічних торгів. У результаті обчислень здійснених за допомогою статусів тендерів які продемонстровані у підрозділі 2.2. були отримані відповідно до яких можна зробити висновок що у 2020 р. показник становив 0,97 а у 2021 р. – 0,98 що означає досить незначну кількість відмінених закупівель що свідчить про успішність проведених торгів у КНЛУ.

Голованенко М. В. в своїй праці стверджує, ”...останній показник відіграє важливу роль в аналізі результативності здійснення публічних закупівель через те, що в разі, якщо значна кількість процедур відмінюється, з’являється загроза несвоєчасної закупівлі та постачання необхідних товарів, робіт або послуг. Використовуючи цей показник, достить легко можна визначити питому вагу процедур, що були проведені результативно, тобто не були відмінені. Відміна процедур закупівель через відсутність достатньої кількості учасників, якщо закупівлі, які не вдалося провести з першого та другого разу через відсутність достатньої кількості учасників, мають підстави для застосування переговорної процедури. А вона, в свою чергу, несе в собі більші корупційні ризики, оскільки вибір постачальника замовник здійснює суб’єктивно”. [16]

Відповідно до формули 1.1., а саме: $P \text{ конкур} = K \text{ уч} / N \text{ проц.}$ проведено обчислення рівня конкуренції і отримано такі результати. Відповідно у 2019 році показник рівня конкуренції становив 1,7, у 2020 році – 2,9 та у 2021 році рівень конкурентності становив 2,4. Таким чином можемо бачити що найбільшого показника рівня конкурентності досягнув у 2020 році так як і рівень економії бюджетних коштів за рахунок проведених торгів.

Отже, за результатами обчислень показників конкурентності, результативності та ефекту економії бюджетних коштів можна установити що закупівлі здійснені у 2020 році були найбільш ефективними.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ У ЗВО КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

3.1. Заходи, щодо підвищення ефективності публічних закупівель в КНЛУ

Опрацювавши велику кількість джерел на тему стосовно підвищення ефективності публічних закупівель та проаналізувавши діючий механізм публічних закупівель в університеті можна виділити ключові аспекти які можуть допомогти уповноваженим особам здійснювати свою діяльність ефективніше на благо університету також позитивні результати, такі як, наприклад:

- зниження витрат підприємства при закупівлі,
- скорочення часу проведення закупівлі та пришвидшення оборотності коштів,
- зменшення ризиків індивідуальної відповідальності керівного складу та фахівців, що можуть виникати у зв'язку з некомпетентністю та неналежним виконанням своїх обов'язків іншими фахівцями підприємства на яких покладені такі обов'язки,
- зниження ризиків проведення необґрунтованої закупівлі та прийняття некоректного управлінського рішення,
- підвищення фінансово-економічних показників діяльності підприємства,
- зниження ризиків виникнення корупційної складової при проведенні закупівель [18].

У разі здобуття перелічених вище результатів можна успішно та швидко здійснювати необхідні закупівлі товарів, послуг чи робіт потрібних для нормального функціонування університету.

Для досягнення успішних результатів при здійсненні публічних закупівель у КНЛУ рекомендовано впровадити регламент ухвалення управлінських рішень з питань публічних закупівель.

У регламенті мають бути розглянуті наступні питання:

- перерозподіл обов'язків виключно за профілем діяльності працівників підприємства та відповідним кваліфікаційним рівнем для виконання покладених функцій;
- персоніфікація відповідальності за обробку інформації та ухвалення рішення;
- зменшення ризиків індивідуальної відповідальності керівного складу та фахівців, що можуть виникати у зв'язку з некомпетентністю та неналежним виконанням своїх обов'язків іншими фахівцями підприємства на яких покладені такі обов'язки;
- впровадження методик обробки даних та формування параметрів, що впливають на здійснення закупівель, а саме методик визначення очікуваної вартості, технічних параметрів, кваліфікаційних критеріїв, значущих умов договору, тощо;
- впровадження автоматизації передачі даних та їх автоматичного заповнення з метою виключення подвійної обробки інформації та виникнення помилок;
- впровадження форм документів з вичерпним переліком даних для заповнення, а також критеріїв якості їх складання;
- впровадження системи контролю якості вхідної/вихідної інформації що надається фахівцями;
- впровадження алгоритму документообігу та його автоматизація;
- налагодження механізму комунікації між фахівцями/підрозділами/структурними підрозділами підприємства з питань

закупівель, починаючи з формування річного плану на проведення закупівлі та закінчуючи укладанням договору на закупівлю.

Отже, повертаючись до досліджуваної установи, а саме КНЛУ, необхідним для підвищення ефективності здійснення публічних закупівель, буде в першу чергу зробити окремий підрозділ який буде займатися виключно питаннями закупівель, а також доречним буде об'єднати з фахівцями які здійснюють діяльність у сфері оренди, а отже, умовно кажучи, відділ публічних закупівель та оренди.

Нижче, на Рис. 3.1. зображена структура відділу публічних закупівель та оренди.

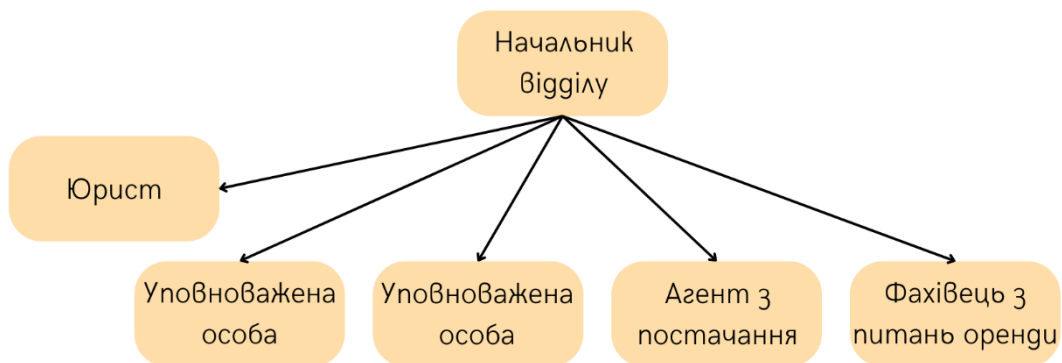

Рис. 3.1. Структура відділу публічних закупівель та оренди

На Рис. 3.1. зображено дві уповноважені особи які наразі здійснюють закупівлі в університеті, агент з постачання яка приділяє увагу в основному закупівлям здійсненим без використання електронної системи, знаходить постачальників та підтримує з ними зв'язок. Питаннями оренди має займатись повноцінно окрема людина, та у разі ефективного та успішного залучення орендарів можна отримувати дохід на благо університету. Важливим також буде взяти до відділу юриста який буде займатись виключно питаннями закупівель та оренди, щоб у разі виникнення непередбачених обставин або ж для вирішення спорів між сторонами був фахівець до якого можна звернутись і який вирішить це питання. Начальник відділу у свою ж чергу буде займатись затвердженням річного плану, наданням розпоряджень щодо закупівель які необхідно здійснити відповідно до службових записок та аналізом проведеної роботи.

Відповідно після розробки і затвердження регламенту ухвалення управлінських рішень з питань публічних закупівель, важливим буде перерозподілити обов'язки виключно за профілем діяльності працівників підприємства та відповідним кваліфікаційним рівнем для виконання покладених функцій. У даному випадку, важливим буде розділити обов'язки між уповноваженими особами, хто якими закупівлями буде займатись. Наприклад одна уповноважена особа буде займатися закупівлею тільки товарів а інша послуг і робіт, або ж скласти та затвердити більш чіткий список предметів закупівлі. Таким чином після розподілу обов'язків можна буде приділити більшу увагу вивченню тих предметів закупівель за які уповноважена особа, безпосередньо, відповідає. У випадку коли не поділені обов'язки, можна легко заплутатись та допустити помилку або ж порушення, після чого можуть бути погані наслідки.

Рекомендовано також здійснення більшої кількості процедур закупівель шляхом проведення торгів, адже завдяки аукціонам за результатами яких визначається переможець, замовник економить гроші. Таким чином, чим більше закупівель буде проведено шляхом торгів тим більше університет зекономить кошти.

Відомо що КНЛУ має на балансі три корпуси у центрі міста та чотири гуртожитки. Наразі, починаючи з 2020-го року відвідування університету студентами зменшилось через наявні на те причини, а саме запроваджений карантин через COVID-19, а зараз через введення режиму дії воєнного стану з 24.02.2022 року. Таким чином, усі орендатори які орендували приміщення з метою відкриття там буфетів для студентів пішли через відсутність попиту. Таким чином університет втратив частку доходу від оренди що не є хорошим показником.

Якщо взяти людину яка займалася б виключно орендою, можна було б подумати про інші можливості оренди приміщень, адже розташування в центральному районі Києва може бути доволі зручним варіантом для орендарів. Також можна розглянути варіанти з гуртожитками, де наприклад для студентів можна поставити автомати з їжею або напоями або іншою

продукцією яка б користувалася серед студентів попитом. Наразі університет має договір з орендарем про надання пральних машин у користування, є варіант розмістити біля пралок автомат з продукцією для прання, наприклад, капсул, які просто купуватимеш на місці і кидатимеш у барабан пралки. Такий варіант може бути зручним для студентів адже в усіх бувало що порошок пральний закінчився, а одяг потрібно вже прати і немає другого варіанту як йти в магазин або ж у когось просити позичити.

Якщо серйозно зайнятись питанням оренди, можна зробити діяльність університету ефективнішою а життя і навчання студентів легшим.

Важливим для полегшення здійснення подальших процедур закупівель буде розробка та затвердження шаблонів договорів, службових записок, додаткових угод, угод на розірвання, оголошень до проведення тендеру та вимог до учасників згідно норм Закону України «Про публічні закупівлі». Таким чином, процес планування, оголошення, проведення та укладення договору буде швидшим та більш продуманим.

Перш ніж затверджувати регламент, необхідно буде зробити звіт з дослідження з переліком знайдених недоліків що потребують усунення, та зазначити комплекс заходів по вирішенню вказаних питань та оптимізації процесу в цілому вже у самому регламенті.

Отже, двома основними запропонованими рекомендаціями щодо підвищення ефективності публічних закупівель у КНЛУ є розробка та затвердження регламенту та створення нового окремого відділу публічних закупівель та оренди що полегшить роботу працівників, збільшить кількість часу для кращого опрацювання інформації і вивчення проблем що в подальшому приведе до більш високих показників економії та ефективності проведених закупівель.

3.2. Економічне обґрунтування запропонованих заходів

Рекомендація щодо утворення окремого відділу публічних закупівель та оренди нестиме ряд переваг які полегшать роботу та зроблять її

ефективнішою. Уповноважені особи які є наразі в університеті підпорядковуються безпосередньо ректору університету, а їх обов'язки не є розділеними. При появі запропонованого відділу у них з'явиться начальник який плануватиме та затверджуватиме річний план та контролюватиме процес здійснення закупівель, чим наразі займаються уповноважені особи. Після розподілу обов'язків та поділу предметів закупівель між уповноваженими особами, у них з'явиться більше часу для вивчення, опрацювання та здійснення успішних та законодавчо вірних закупівель які в подальшому не матимуть ніяких вимог та скарг. Маючи більш вузьке коло обов'язків, працівники стануть більш кваліфікаційними у закупівля якими вони займаються, а тому не потрібно буде залучати сторонніх фахівців для написання коректного технічного завдання або ж вирішенні певних питань та спорів.

Збільшення кількості закупівель проведених шляхом проведення торгів принесе більшу економію бюджетних коштів. Відповідно до розрахунків ефекту у вигляді економії бюджетних коштів за 2019-2021 рр. було визначено що найбільша економія бюджетних коштів була у 2020 році, а у 2021 році була навіть меншою за 2019 рік що показує різкий спад у порівнянні з 2020 роком. У разі проведення більшої кількості торгів, можна досягнути збільшення показників економії що буде перевагою для університету.

Юрист який буде займатися виключно питаннями публічних закупівель зможе також допомогти у разі виникнення питання пов'язане із законодавством України що також позбавить необхідності звернення за допомогою до зовнішніх фахівців.

Приділення уваги оренді може повернути університет хоча б на рівень доходу від оренди який був у 2019 році коли були відчинені буфети і присутні студенти. Наразі у зв'язку економії закриті три із чотирьох гуртожитків а це означає що більшу увагу потрібно приділити приміщенням навчальних корпусів, де можна відкрити кафе, коворкінг або ще щось що буде користуватися попитом навіть у абсолютного чужих людей які не мають відношення до університету. Розташування у центрі міста має свої плюси. Так,

наприклад, середня сума оренди в місяць у центральному районі міста складає 50 000 грн 50 м², таким чином, приміщення, які знаходяться на балансі університету та наразі там нічого немає можна здавати в оренду. Є досить непоганий варіант приміщення де раніше був буфет, можна здати в оренду під коворкінг або ще щось що буде користуватися попитом у 10 хвилинах від метро пішки. Здаючи приміщення у 40 м² за рік рахунки університету можуть збільшитись на 480 000 грн.

Підсумовуючи вищевикладене можна сказати що приділення більшої уваги процесу публічних закупівель, навчання працівників та організація роботи з орендою зробить діяльність публічних закупівель в університеті більш помітною та кваліфікованою.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі було розглянуто механізм проведення процедури публічних закупівель за допомогою теоретичної бази, взятої з різних джерел, та було досліджено процес організації, планування та проведення публічних закупівель у ЗВО КНЛУ.

Підсумовуючи вищевикладене можна сказати що, проаналізувавши думки різних наукових діячів, які у свою чергу досліджували питання публічних закупівель, суть процедури публічних закупівель полягає у безперервному процесі, що спрямований не лише на ефективне й раціональне використання коштів, але й на створення конкурентного середовища.

Організація закупівельної діяльності здійснюється виключно уповноваженою особою, варто зазначити, що до 2022 року окрім уповноваженої особи був тендерний комітет який здійснював закупівлі виключно через проведення торгів.

Всі закупівлі оприлюднюються на майданчику Prozorro, де кожен може переглянути які закупівлі здійснюють цікаві для нього організації та куди витрачають бюджетні кошти. Така можливість є дуже важливою і цінною адже відкриті дані можуть допомогти у багатьох сферах, наприклад у аналізі ринку, попиту чи конкурентності.

Оприлюднюючи договір, план або оголошення про проведення публічної закупівлі, закупівля прив'язується до певного розділу та коду, який можна знайти у словнику ДК. Таким чином учасники можуть легко знайти потрібну для них закупівлю яка відповідає їх ліцензії і можливостям для подальшого виконання чи поставки товару та брати участь у торгах пропонуючи свою комерційну пропозицію.

Обов'язковим для усіх замовників та учасників публічних закупівель є знання та дотримання Закону «Про публічні закупівлі». Таким чином, всі закупівлі необхідно здійснювати відповідно до норм чинного законодавства, а у разі недотримання норм закону замовники зобов'язані будуть платити штраф який у разі повторення порушення подвоюватиметься. Важливо відвідувати

навчання для уповноважених осіб задля постійного покращення знань у сфері публічних закупівель, адже у зв'язку з постійними змінами до законодавства можна легко заплутатись і допустити порушення.

Для проведення дослідження ефективності проведення процедур публічних закупівель в Університеті застосовано було певний підбір відповідних методів та методик аналізу, і відповідно, системи показників. У роботі зазначені формули для обчислення таких показників, як: рівень конкурентності, ефект у вигляді економії бюджетних коштів та результативність публічних торгів.

Досліджувана база, а саме, ЗВО Київський національний лінгвістичний університет (КНЛУ) є закладом вищої освіти України, заснований 30 березня 1948 р., як Київський державний педагогічний інститут іноземних мов. Власником об'єкта оцінки є Держава Україна.

Інститут почав своє функціонування в складі трьох факультетів (англійської, французької, іспанської мов) і п'яти кафедр (марксизмуленізму, мови та літератури, сучасної французької та іспанської мови). Було очевидно, що країні потрібні вчителі, які володіють іноземною мовою настільки, щоб вони були здатні навчити їй студентів.

Фінансування Університету здійснюється за рахунок коштів загального фонду та спеціального.

Станом на жовтень 2022 року університет активно підтримує свою діяльність і робить все необхідне для можливості безпечного навчання та роботи у його стінах. В Університеті працює 710 чоловік, з яких 531 – викладачі. Студентів наразі всього 3730, з яких 151 магістр.

В Університеті станом на жовтень 2022 року є дві уповноважені особи які відповідальні за здійснення публічних процедур закупівель. Є відповідні накази щодо їх призначення та посадові інструкції.

Всі закупівлі в Університеті здійснюються на основі службових записок які пишуть безпосередньо працівники і передають на погодження проректору з адміністративно-господарчої роботи або ректору, в залежності від змісту службової записки. Після погодження уповноважена особа приймає рішення

щодо способу здійснення закупівлі товарів/послуг чи робіт так як відповідно до ч. 1 ст. 11 Закону УО є відповідальною за організацію та проведення процедури закупівлі/спрощеної закупівлі.

В КНЛУ було успішно пройдено тестування двома уповноваженими особами з високими результатами з першого разу, що свідчить про їх високі знання в даній сфері.

Відповідно до результатів обчислень показників конкурентності, результативності та ефекту економії бюджетних коштів, які було проведено, можна побачити що закупівлі здійснені у 2020 році були найбільш ефективними.

Двома основними запропонованими рекомендаціями щодо підвищення ефективності економічного механізму публічних закупівель у КНЛУ є розробка та затвердження регламенту та створення нового окремого відділу публічних закупівель та оренди що полегшить роботу працівників, збільшить кількість часу для кращого опрацювання інформації і вивчення проблем що в подальшому приведе до більш високих показників економії та ефективності проведених закупівель.

Підсумовуючи вищевикладене можна сказати що приділення більшої уваги процесу публічних закупівель, навчанню працівників та організація роботи з орендою зробить діяльність публічних закупівель в університеті більш помітною та кваліфікованою.

РЕЗЮМЕ

Процедури публічних закупівель – процес, що спрямований не лише на ефективне й раціональне використання коштів, але й на створення конкурентного середовища.

Організація закупівельної діяльності здійснюється виключно уповноваженою особою.

Всі закупівлі оприлюднюються на майданчику Prozorro, що є дуже важливим та цінним адже відкриті дані можуть допомогти у багатьох сферах, наприклад у аналізі ринку, попиту чи конкурентності.

Оприлюднюючи договір, план або оголошення про проведення публічної закупівлі, закупівля прив'язується до певного розділу та коду, який можна знайти у словнику ДК. Таким чином учасники можуть легко знайти потрібну для них закупівлю яка відповідає їх ліцензії і можливостям для подальшого виконання чи поставки товару та брати участь у торгах пропонуючи свою комерційну пропозицію.

Обов'язковим для усіх замовників та учасників публічних закупівель є знання та дотримання Закону «Про публічні закупівлі». Всі закупівлі необхідно здійснювати відповідно до норм чинного законодавства, а у разі недотримання норм закону замовники зобов'язані будуть платити штраф який у разі повторення порушення подвоюватиметься.

Для проведення дослідження ефективності проведення процедур публічних закупівель в Університеті застосовано було певний підбір відповідних методів та методик аналізу, і відповідно, системи показників. У роботі зазначені формули для обчислення таких показників, як: рівень конкурентності, ефект у вигляді економії бюджетних коштів та результативність публічних торгів.

Досліджувана база, а саме, ЗВО Київський національний лінгвістичний університет (КНЛУ) є закладом вищої освіти України, заснований 30 березня 1948 р., як Київський державний педагогічний інститут іноземних мов. Власником об'єкта оцінки є Держава Україна.

Фінансування Університету здійснюється за рахунок коштів загального фонду та спеціального.

Станом на жовтень 2022 року університет активно підтримує свою діяльність і робить все необхідне для можливості безпечного навчання та роботи у його стінах. В Університеті працює 710 чоловік, з яких 531 – викладачі. Студентів наразі всього 3730, з яких 151 магістр.

В Університеті станом на жовтень 2022 року є дві уповноважені особи які відповідальні за здійснення публічних процедур закупівель. Є відповідні накази щодо їх призначення та посадові інструкції.

В КНЛУ було успішно пройдено тестування двома уповноваженими особами з високими результатами з першого разу, що свідчить про їх високі знання в даній сфері.

Відповідно до результатів обчислень показників конкурентності, результативності та ефекту економії бюджетних коштів, які було проведено, можна побачити що закупівлі здійснені у 2020 році були найбільш ефективними.

Двома основними запропонованими рекомендаціями щодо підвищення ефективності публічних закупівель у КНЛУ є розробка та затвердження регламенту та створення нового окремого відділу публічних закупівель та оренди що полегшить роботу працівників, збільшить кількість часу для кращого опрацювання інформації і вивчення проблем що в подальшому приведе до більш високих показників економії та ефективності проведених закупівель.

RESUME

Public procurement procedures are a process aimed not only at efficient and rational use of funds, but also at creating a competitive environment.

The organization of purchasing activity is carried out exclusively by an authorized person.

All purchases are made public on the Prozorro platform, which is very important and valuable because open data can help in many areas, such as market, demand or competition analysis.

By publishing a contract, plan or announcement on public procurement, the procurement is linked to a certain section and code that can be found in the dictionary of the State Government. In this way, participants can easily find the purchase they need, which corresponds to their license and opportunities for further execution or delivery of the goods, and participate in the auction by offering their commercial offer.

Knowledge and compliance with the Law "On Public Procurement" is mandatory for all customers and participants in public procurement. All purchases must be carried out in accordance with the norms of the current legislation, and in case of non-compliance with the norms of the law, the customers will be obliged to pay a fine, which will be doubled in the case of a repeat violation.

To conduct a study of the effectiveness of public procurement procedures at the University, a certain selection of relevant methods and methods of analysis, and accordingly, a system of indicators, was applied. Formulas for calculating such indicators as: the level of competitiveness, the effect in the form of budget savings and the effectiveness of public auctions are indicated in the work.

The research base, namely, Kyiv National Linguistic University (KNLU) is an institution of higher education of Ukraine, founded on March 30, 1948, as the Kyiv State Pedagogical Institute of Foreign Languages. The owner of the object of evaluation is the State of Ukraine.

The financing of the University is carried out at the expense of the funds of the general and special funds.

As of October 2022, the university actively supports its activities and does everything necessary for the possibility of safe study and work within its walls. The University employs 710 people, of whom 531 are teachers. There are currently only 3,730 students, of which 151 are masters.

As of October 2022, the University has two authorized persons responsible for public procurement procedures. There are relevant orders regarding their appointment and job descriptions.

At KNLU, the testing was successfully completed by two authorized persons with high results the first time, which indicates their high knowledge in this field.

According to the results of calculations of indicators of competitiveness, effectiveness and the effect of saving budget funds, which were carried out, it can be seen that the purchases made in 2020 were the most effective.

The two main proposed recommendations for improving the efficiency of public procurement at KNLU are the development and approval of regulations and the creation of a new separate department for public procurement and leasing, which will facilitate the work of employees, increase the amount of time for better processing of information and study of problems, which will subsequently lead to higher indicators of savings and the effectiveness of the purchases.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закупівельний майданчик Prozorro URL: <https://prozorro.gov.ua/about>
2. Радник у сфері публічних закупівель URL: <https://radnuk.com.ua/>
3. Про публічні закупівлі: Закон України від 25 грудня 2015 року №922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19>
4. Т. О. Мулик, Методичний інструментарій аналізу публічних закупівель URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2020/70.pdf
5. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз публічних закупівель: методичні та практичні аспекти. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал. Острог: Вид-во НаУОА, грудень 2017. № 7(35). С. 65-71.
6. Літвінов О. В., Літвінова Н. М. Закордонний досвід проведення регуляторних реформ та застосування «регуляторної гільйотини». Теорія та історія публічного управління. 2014. № 7 (9). С. 37-48.
7. Фалко Ю. В. Організація державних закупівель: зарубіжний досвід та практика України. Університетські наукові записки. 2014. № 1 (49). С. 261-269
8. Пісьмаченко Л. М., Критенко О. О. Світовий досвід державного регулювання закупівель за бюджетні кошти. Вісник Академії митної служби України. Сер.: Державне управління. 2010. № 1. С. 69-74.
9. Government Procurement Law and Policy. The Law Library of Congress, Global Legal Research Center. 2010. URL: <https://www.loc.gov/law/help/govt-procurement-law/government-procurement.pdf>
10. Тубольцева А. Якщо розгубилися від вимоги надати CPV-код предмета закупівлі, не варто. Дізнайтеся, що мають на увазі, вживаючи термін «CPV-класифікатор», та як легко знайти код CPV.
URL: <https://dzplatforma.com.ua/article/6-shcho-take-cpv-kod>
11. Національний класифікатор України «Єдиний закупівельний словник ДК 021:2015» URL: <https://www.mvk.if.ua/uploads/files/dz060116-1.pdf>

12. Методичний посібник з публічних закупівель
URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/575/1.pdf>
14. Критенко О. О. Теоретичні підходи до визначення поняття «державні закупівлі» / О. О. Критенко // Вісник Академії митної служби України. – 2014. – № 1. – С.19–26.
15. Cambridge Advanced Learner's Dictionary, CALD
URL: <https://dictionary.cambridge.org/>
16. Голованенко М. В. Ефективність державної закупівельної логістики в умовах запровадження системи «Прозоро». Теоретичні та прикладні питання економіки. 2016. Вип. 2. С. 79–87
17. Академія Радник, «Порадник з публічних закупівель для замовників» с.78-119
18. ДП «ДЕРЖЗОВНІШІНФОРМ» ДЕРЖАВНИЙ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР МОНІТОРИНГУ ЗОВНІШНІХ ТОВАРНИХ РИНКІВ
URL: <https://dzi.gov.ua/services/pidvyshhennya-efektyvnosti-zakupivel/>
19. Єдиний закупівельний словник. ДК 021:2015 (CPV 2008, IDT)
URL: <https://dk21.dovidnyk.info/>
20. Ткаченко Н.Б., Уманців Ю.М. Макроекономічні аспекти державних закупівель. Фінанси України. 2009. № 8 . С. 82-88.
21. Мельников О.С. Особливості публічних закупівель як об'єкта державного регулювання економіки. Теорія та практика державного управління. 2016. Вип. 1. С. 129-135.
22. Голуб Ю. О. Сутність та роль контролю державних закупівель у сучасних умовах. Економіка розвитку. 2012. № 1 (61). С. 54-58.
23. Петруненко Я. В. Господарсько-правові основи державних закупівель в Україні : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Одеса, 2013. 215 с
24. Олефір А. О. Господарсько-правове забезпечення державних закупівель у сфері охорони здоров'я: теоретичні та практичні аспекти : монографія. Харків: Юрайт, 2012. 456 с

25. Оврамець Ю.О. Поняття та сутність «публічних закупівель» в адміністративному праві України. Право. Людина. Довкілля. 2017. № 264. С. 185-194.
26. Фалко Ю. Удосконалення управління системою державних закупівель в умовах модернізації економіки України. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. 2012. Вип. 3. С. 133-139.
27. Хирич О. Обґрунтованість кваліфікаційних вимог. Державні закупівлі України. 2006. № 8. С. 19-23.
28. Швидка Т.І. Проблемні питання кваліфікації правовідносин недобросовісної конкуренції у сфері публічних закупівель // Економічна теорія та право. 2019. №1. С. 26-31
29. Письменна М.С. Методологія та організація аналізу і контролю закупівель за державні кошти. 2018.
URL: http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/09/ Avtoreferat_Pismenna-M.S..pdf
30. Державне регулювання закупівель в умовах реалізації адміністративної реформи. ІваноФранківськ: Івано-Франківський центр науки, інновацій та інформатизації. 2012. С. 8-48.
31. Francesco Garden. A model to measure e-procurement impacts on organization performance. Journal of Public Procurement. Vol. 13. Issue 2. 2013. P. 215-242.
32. Письмення, О., Кульбаба, І., Загально-теоретичні засади формування ринку публічних закупівель в рамках законодавства ЄС
URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/13056>
33. Kierkegaard S.M. Going, Going, Gone! E-Procurement in the EU. International Journal of Computing & Information Sciences. 2006. Vol. 4, No 1. p. 30–39.
URL:<http://tradeinterchange.com.au/Downloadable/eprocurement%20in%20the%20eu.pdf>
34. Катроша Л.В. Зарубіжний досвід здійснення фінансового контролю у сфері державних закупівель. Економіка та держава. № 12. 2012. С. 48–51.

35. Кощєєв В.А. Зарубіжний досвід замовлень для державних потреб. Державні закупівлі України. 2010. № 3. С. 29–30.
36. Влялько І.В. Правове регулювання державних закупівель в ЄС : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11– міжнародне право ; КНУ ім. Тараса Шевченка. Київ, 2009. 219 с.
37. Генеральна угода. Про торгівлю послугами: за станом на 15.04.1994 року/ Верховна Рада України. – Офіц. вид. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>.
38. Ходжсон Д. Экономическая теория и институты / Д. Ходжсон. – М.: Дело, 2003. – С.256.
39. Глосарий : Статті : Ua-Tenders. com – тендери, закупки, торги [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ua-tenders.com/rubrics/materials/1216557>. – Загол. з екрану.
40. Смиричинський В. В. Прок'юремент як механізм формування конкурентоспроможного ринку державних закупівель європейського типу в Україні / В. В. Смиричинський // Конкуренція. Вісник Антимонопольного Комітету України. – 2004. – №4. – С. 11-16.
41. Ткаченко Н. Б. Управління державними закупівлями : монографія / Н. Б. Ткаченко. – К. : Книга, 2007. – 296 с
42. Пасечник В. Практические аспекты организации тендеров на примере исследовательских проектов / В. Пасечник, А. Прохоренко / / Маркетинговые исследования в Украине. – 2006. – № 5. – С.66-72.
43. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовський, О. Б. Стародубцева. – М. : ИНФРА – М, 1996. – 496 с
44. Нетяжук М. В. Економічні механізми в ринкових умовах / М. В. Нетяжук // Формування ринкових відносин в Україні. – 2004. – № 3. – С. 18–21
45. Ферианц Ян. Хозяйственный механизм и экономия времени / Ян Ферианц. – М. : Экономика, 1987. – 191 с
46. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовський, О. Б. Стародубцева. – М. : ИНФРА – М, 1996. – 496 с

47. Мостенська Т. Л. Економічний механізм формування і ефективного функціонування молочної промисловості України : дис. ... докт. екон. наук : 08.07.02 / Мостенська Тетяна Леонідівна. – Київ, 2001. – 169 с
48. . Пономаренко О. Обов'язкове забезпечення виконання договору / О. Пономаренко // Податки та бухгалтерський облік. – 2006. – № 32. – С.16-18.
49. Смиричинський В. В. Прок'юремент як механізм формування конкурентоспроможного ринку державних закупівель європейського типу в Україні / В. В. Смиричинський // Конкуренція. Вісник Антимонопольного Комітету України. – 2004. – №4. – С. 11-16.
50. Мулик Т. О., Здирко Н. Г. Методичний інструментарій аналізу публічних закупівель. Ефективна економіка. 2020. № 3.
URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7727>
DOI: 10.32702/2307-2105- 2020.3.68
51. Altsyvanovych, O. V., & Tsymbalenko, Y. Y. (2018). Theoretical and categorical analysis of the concept of public procurement and corruption risks in their implementation in Ukraine. *Public Administration Aspects*, 6(9), 92-103.
URL: <https://doi.org/10.15421/151858>